Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН · 7 сентябрь 1971 йил, сешанба · № 206 (15.076). · Баҳоси 2 тийин.

УЛУҒ ОКТЯБРНИНГ 54 ЙИЛЛИК БАЙРАМИ ШАРАФИГА МЕҲНАТ СОВҒАЛАРИ

*

КПСС XXIV съезди қарорлари—оммага!

*Машина терими— иш унуми

*

Бригада бир кунда планини бажарди

*

Ем-хашак жамғариш қизғин

МУСОБАҚА ЯНГИ БОСҚИЧДА

ПРАВДА

ишчилар, деҳқонлар, зиёлиларнинг онгли ва саботли меҳнати мамлакат халқ хўжалигини ривожлантиришнинг, омма фаровонлигини оширишнинг Коммунистик партия белгилаб берган планларини муваффақиятли бажариш гаровидир. КПСС XXIV съездида уқтириб ўтилганидек, мана шу боисдан бизнинг иқтисодий программамиз партиявий-ташкилий, сиёсий ва ғоявий-тарбиявий ишларни кенгайтириш билан мустаҳкамланмоғи лозим. Бизнинг бу ишимиз социалистик тузум замиридаги, курашчи, меҳнатчи, бунёдкорга хос ажойиб сифатларни ўзида мужассамлаштирган совет кишисидаги жуда катта кучларни тўла равишда ишга сола оладиган иш бўлиши керак.

КПСС Марказий Комитетининг «Социалистик мусобақани ташкил этишни янада яхшилаш тўғрисида» кеча «Правда»да эълон қилинган қарори мана шу олий мақсад билан суғорилган. Коммунистик қурилишнинг ҳозирги босқичида мусобақанинг аҳамиятини, хусусиятларини ва вазифаларини чуқур очиб берган бу қарор меҳнаткашларнинг ижодий активлигини янада юксалтириш йўлларини партия, совет, касаба союз ва хўжалик органларига кўрсатиб берди.

Улуғ Ленин раҳнамолик қилган социалистик мусобақа ишлаб чиқариш кучларини ривожлантиришнинг, ишлаб чиқариш муносабатларини такомиллаштиришнинг, одамларни тарбиялашнинг ва уларни ишлаб чиқаришни бошқаришга тортишнинг ҳар доим самарали методи бўлиб хизмат қилиб келди. КПСС XXIV съездининг қарорлари тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш учун қудратли ватанпарварлик ҳаракатини вужудга келтирди. Москваликлар ва ленинградликлар ташаббуси билан авж олиб кетган бу мусобақа бутун мамлакатга ёйилди, маҳсулот чиқаришни кўпайтиришга, сифат кўрсаткичларини оширишга, янги қувватларни муддатидан олдин ишга тушириш ва ўзлаштиришга қаратилган бир қанча қимматли ташаббусларни рўёбга чиқарди. Бироқ съезд ишлаб чиққан иқтисодий йўлни амалга ошириш мусобақани ташкил этишни ҳар доим зўр бериб такомиллаштириб боришни, бу ишдаги камчиликларни тугатишни талаб қилади.

Ҳозирги фан-техника революцияси шароитида социалистик мусобақанинг мазмуни кенгайиб бормоқда. У халқ хўжалигини ривожлантиришда ва меҳнаткашларни тарбиялашда сифат жиҳатдан янги роль ўйнамоғи лозим. Меҳнат унумдорлиги ва ишлаб чиқариш самарадорлигини ҳар томонлама оширишга куч-ғайратни сафарбар қилиш мусобақанинг асосий вазифасидир. Омманинг ташаббусини қўллаб-қувватлаш, ҳар бир коллективда ижодий изланиш вазиятини, техникавий ва илмий консерватизмга, турғунликка тоқат қилмаслик вазиятини вужудга келтирмоқ керак.

Мусобақа қатнашчиларининг ҳар бир отрядида мақсад бир бўлса ҳам, аммо ҳар бир отряднинг ўз конкрет вазифалари бор. Саноатда янги техникани, илғор технологияни ишлаб чиқиш ва жорий қилиш муддатларини қисқартиришга биринчи галда эътибор бериш, ишлаб чиқаришни ҳар томонлама рационализациялаштиришга, комплекс механизациялашга ва автоматлаштиришга эришиш, меҳнатни, ишлаб чиқариш ва бошқаришни ташкил этишни такомиллаштириш муҳимдир. Қишлоқ хўжалик ходимларининг бурчи шуки, улар юқори сифатли маҳсулотни кўпроқ беришга, унинг таннархини пасайтиришга эришишлари, ҳамма экинларнинг ҳосилдорлигини ва чорвачиликнинг маҳсулдорлигини тўхтовсиз ошириш учун курашишлари, колхозлар ва совхозларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлашлари, ишлаб чиқаришни электрлаштириш ва химиялаштириш, ерларни мелиорация қилиш суръатларини тезлаштиришлари лозим. Халққа маиший хизмат кўрсатиш тармоғини совет кишиларининг талабларини жуда тўла-тўкис қондирадиган индустриал тармоққа айлантириш шу тармоқдаги мусобақанинг энг биринчи вазифаси бўлиши лозим.

Социалистик мусобақа — меҳнаткашларнинг ўзлари қилаётган жонли, ижодий иш. Партия мана шу оммавий ватанпарварлик ҳаракатининг демократик асосларини изчиллик билан ривожлантиришни, бу ишдаги расмиятчилик, бюрократчиликни қатъиян йўқотиб, меҳнаткашлар коллективларининг ролини кучайтиришни талаб қилади. Мусобақа натижаларидан ҳамма хабардор қилиниши, бу натижалар бир-бирига taққосланиб турилиши, эришилган натижани амалда такрорлаш имконияти яратиб берилиши лозим. Мусобақанинг мана шу ленинча принциплари мусобақани ташкил этиш билан алоқадор ишларнинг ҳаммасида биз учун ҳар доим раҳнамо бўлмоғи керак. Рағбатлантириш чораларини, айниқса маънавий стимулларни тўғри қўлланиш жуда катта аҳамиятга эга. Мусобақа одамларни меҳнатга ва ижтимоий мулкка коммунистик муносабатда бўлиш руҳида тарбиялашга, одамларнинг юксак маънавий сифатларини оширишга, интизом ва уюшқоқликни мустаҳкамлашга тағин ҳам яхшироқ хизмат қилиши лозим. Мусобақа шартларини ривожлантираверish, унинг турли формаларига: шахсий ва коллектив, ижодий планларга, касбдошларнинг меҳнатдаги беллашувига, маҳорат конкурсларига ва шу кабиларга кенг йўл очиб бериш зарур. Социалистик мажбуриятларни ишлаб чиқиш ва қабул қилиш практикасини яхшиламоқ учун ҳали кўп иш қилиниши керак. Бу мажбуриятлар план топшириқларига асосланиши, меҳнаткашларнинг якка-якка қабул қилган мажбуриятларини ва таклифларини ўз ичига олиши, резервларни сафарбар қилишга йўл очиб бериши лозим. Иш якунларини таққослаш чоғида, аввало қабул қилинган ва амалга оширилган планларнинг оз-кўплиги, шунингдек қилинган сарфларнинг миқдори ҳисобга олиниши керак.

Мана шу хусусиятларнинг ҳаммаси хўжалик раҳбарларини, илмий техник ходимларнинг ва қишлоқ хўжалик мутахассисларининг мусобақани ташкил этиш учун бўлган масъулиятини кучайтиради. Энг муҳими шуки, мусобақада қатнашаётган ҳар бир кишининг юксак даражада унумли меҳнат қилиши учун шароит яратиб бериш, илғор тажрибани самарали ёйиш, кадрлар малакасини ошириш, илмий-техникавий ва иқтисодий билимларни актив пропаганда қилиш керак.

Марказий Комитет социалистик мусобақани ва меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш ҳаракатини янада авж олдириш чораларини кўриб, партия ташкилотлари олдига катта талаблар қўймоқда. Улар мана шу умумхалқ ҳаракатида коммунистларнинг авангардлик ролини таъминлашлари, мусобақанинг ташкил этилишини такомиллаштирмоқ учун маъмурият фаолиятини контроль қилиш ҳуқуқидан тўлиқроқ фойдаланишлари, оммавий-сиёсий ишларнинг хилма-хил формаларини ишга солиб, мусобақани янада ривожлантиришлари лозим. Касаба союзлари ва комсомолнинг бу соҳадаги фаолиятига раҳбарликни яхшилаш, мусобақанинг конкрет практикасини тағин ҳам чуқурроқ умумлаштиришга ва унинг перспектив проблемаларини назарий ишлаб чиқишга эришиш зарур. Бу ишда матбуот, телевидение ва радио, киножурналистика учун кенг имкониятлар очилган — уларнинг чиқишлари омманинг ижодий ташаббусини ривожлантиришнинг чинакам мактаби бўлиб қолиши лозим.

КПСС Марказий Комитетининг социалистик мусобақани ташкил этишни яхшилаш тўғрисидаги қарори катта сиёсий аҳамиятга эга ҳужжат, амалий иш учун жанговар қўлланмадир. Шу қарорга асосланиб ҳар бир коллективдаги аҳволни анализ қилиб чиқиш, амалий ишлар учун конкрет хулосалар чиқариб олиш керак.

Жонажон ленинчи партиямиз Марказий Комитетининг чақириғига жавобан Ватанимиз меҳнаткашлари социалистик мусобақани тағин ҳам кенг авж олдирадилар. КПСС XXIV съездининг қарорларини, коммунистик қурилишнинг улуғвор вазифаларини муваффақиятли бажаришга ўзларининг куч, билим ва ғайратларини сарфлайдилар.

(6 сентябрдаги бош мақола).

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ПАХТА ШТАБИГА ХАБАР БЕРАДИЛАР

ТЕЛЕФОНДА:

ЖАРҚЎРҒОН

«СОЦИАЛИЗМ» колхозининг А. Эргашев бошлиқ чўлқуварлар бригадаси теримга тушганига бир неча кун бўлди. Азаматлар суръатга қанот боғлаб, ҳар куни йиллик планнинг 2,5-3 проценти миқдорида «оқ олтин» тайёрлашяпти. Рўзихол Қамбарова, Гулжамол Давлатова, Кизларой Бегманова сингари чеварлар 140-150 килограммдан пахта териб, социалистик мусобақада ғолиб чиқишяпти.

Бригада 55 гектар майдоннинг ҳар гектаридан пландаги 18 центнер ўрнига 30 центнердан хирмон кўтаришга аҳд қилган. Ҳосилнинг 80 процентини «зангори кема»ларда йиғиштириб олинади. Шунга кўра ғўза баргларини сунъий усулда тўктириш ниҳоясига етай деб қолди. Ҳадемай машиналар ишга туширилади.

ЖОМБОЙ

ПУШКИН номли колхознинг Нурмамат Боймуродов бошлиқ бригадаси ғўзаларини парвариш қилган механизатор Бобобек Ҳамроев эрта-индин пахта теришга киришади. У пўлат отини мавсумга шай қилиб қўйган. КПСС Марказий Комитетининг «Социалистик мусобақани ташкил этишни янада яхшилаш тўғрисида»ги қароридан беҳиқоя руҳланган ўртоқ Ҳамроев зиммасига қўшимча мажбурият олди. Илгари ваъда қилганидек 200 тонна эмас, балки 220 тонна «оқ олтин»ни бункердан тўкишга сўз берди.

АНДИЖОН

ФАРИДА Мамажонова бошлиқ бригада «Ленинград» колхозидагина эмас, ҳатто Андижон районида ҳам пешқадам ҳисобланади. Бригада аъзолари бу йил 141 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 44 центнердан ҳосил топшириш мажбуриятини олган.

Шу кунларда бригада даласида ҳаёт қайнайди. Фарида Мамажонованинг ўзи мавсумда 12 тонна пахта термоқчи. Жононхон Холиқова, Мунирахон Ашурова, Инобатхон Низомова, Юлдузхон Юсупова ўртоқлар ҳам кўп минг килограммчилар ҳаракатига қўшилиб, 10-12 тоннадан «оқ олтин» теришга сўз беришди. Меҳнатсевар колхозчилар кунига 125-130 килограммдан дур териб, хирмонга барака қўшмоқдалар.

БУХОРО область Қоракўл районидаги «Москва» колхозида машина терими бошланди. Етиштирилган ҳосилни қисқа муддатларда йиғиштириб олишда механизаторлар етакчи роль ўйнайдилар. Суратларда (юқорида) машина бункеридан 300 тонна «оқ олтин» тўкишга аҳд қилган коммунист механизатор Сокина Давлатова ва машина терими пайти тасвирланган.

А. Авазов ва Б. Мўминов фотолари, (ЎзТАГ).

БУХОРОДА МАШИНА ТЕРИМИ БОШЛАНДИ!

СУРЪАТГА ҚАНОТ

РЕПОРТАЖ

Куз қуёшининг саҳий нурлари пахтазорларга таралиб, ажиб бир манзара кашф этган. Серфайз далалар ҳар қачонгидан ҳам гавжум. «Зангори кема» рулини бошқараётган механик-ҳайдовчи ҳам, икки қўллаб чаққон ҳаракат қилаётган теримчилар ҳам чамандек очилиб ётган пахталарга талпинади.

Бухоронинг жанубий райони — Қоракўл далалари оппоқ оқариб қолди. Бундан 8-9 кун аввал сифатли дефолиациядан чиққан пайкаллар айникса бор бисотини кўз-кўз қилиб турибди. Халқимизда, ишни уйкусида бос, темирни қизиғида, деган ҳикматли гап бор. Миришкор деҳқонлар, пахтакорлар бунинг маъносини яхши биладилар. Улар ҳар бир ишни ўз вақтида пухта бажаришни одат қилиб олишган.

Орзиқиб кутилган машина теримига «Москва» колхозининг механик-ҳайдовчилари ҳаммадан кўра кўпроқ тайёргарлик билан келдилар. Натижада улар область хўжаликлари орасида биринчи бўлиб пахтазорларга терим агрегатларини киритдилар. Пайкаллар бегона ўтлардан батамом тозаланганлиги, карталар атрофи тракторларнинг бемалол айланиши учун мослаб текисланганлиги, трактор тележкалари ўз вақтида ҳозирланиб дала бошига чиқариб қўйилганлиги машина теримида юксак унумдорликка эришиш учун муҳим омил бўлмоқда.

Хўжалик аъзолари 2075 гектар ерда мўл ҳосил етиштирдилар. Жумладан 1200 гектардан ортиқроқ майдондаги ғўза машина теримига мослаб, калтабўғин ва ҳосилдор қилиб ўстирилди. Колхоз механик-ҳайдовчилари қайси картанинг пахтаси қачон терилишини ва неча центнерни ташкил қилишини яхши биладилар. Шуни ҳисобга олиб улар бу йил давлатга сотиладиган 7000 тонна «оқ олтин»нинг ярмидан кўпроғини агрегатлар бункеридан тўкишга аҳд қилдилар. Бунинг учун 20 та терим машинаси, жумладан 6 та «Ўзбекистон» маркали «зангори кема» мавсумга ўз вақтида шайлаб қўйилди. Ҳосилни қоп-қанорсиз пешма-пеш тайёрлов пунктларига етказиб бериш мақсадида 45 та трактор тележкаси тахт қилиб, дала бошига чиқарилди. Ҳар бир агрегатга иккитадан механик-ҳайдовчи бириктилди. Буларнинг ҳаммаси машина теримида юксак кўрсаткичларга эришишга имкон бермоқда.

Дастлаб Эргаш Давлатов, Мустафо Худойқулов ўртоқлар бошлиқ бригадалар машина теримига тушдилар. Мавсумда 300-350 тоннадан пахтани бункерлардан тўкишга сўз берган ўнлаб «пўлат от» чавандозлари меҳнатда алоҳида ўрнак кўрсатмоқдалар. Республикада хизмат кўрсатган механизатор Раҳмон Имомов бултур эл хирмонига 240 тонна дурдона тўккан эди. Унинг бу йилги марраси — 300 тонна. Шу кунларда моҳир механизатор кунига ўз агрегати бункеридан 3-3,5 тонна «оқ олтин» тўкяпти. Асқар Сатторов билан Хайриддин Эшонқулов ўзаро мусобақалашиб агрегат бошқаряптилар. Ҳар икки механик-ҳайдовчи кейинги икки кунда хирмонга 36 тоннадан ортиқ пахта тўкди.

Колхозчиларнинг бутуниттифоқ III съезди қатнашчиси, ВЛКСМ XVI съезди делегати Сокина Давлатованинг номини колхозда ҳамма ҳурмат билан тилга олади. Пешқадам турсунойчи бултур мавсумда 250 тоннага яқин «оқ олтин» терган бўлса, бу йил 300 тонналик маррани кўзлаб, пахтазорда жавлон урмоқда. У ўзи бошқараётган «Ўзбекистон» маркали тўрт қаторли агрегат бункеридан кунига 4 тоннадан ошириб пахта тўкиб эл-халқ ҳурматини қозонмоқда.

Куни кеча колхоз пахтазорларига яна олтита терим машинаси киритилди. Ҳозир хўжалик далаларида ўндан ортиқ «зангори кема» равон сузяпти. Яқин кунларда барча терим машиналари тўлиқ ишга туширилади. Машиналар шарофати туфайли пахта териш ва тайёрлашда кун сайин суръатга-суръат қўшилмоқда.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти йиллик пахта тайёрлаш планини 35 иш кунида, социалистик мажбуриятни эса 20 октябргача бажариш юзасидан муҳим тадбирларни белгилади. Айни пайтда йиғим-терим соатлик график асосида олиб борилмоқда. Хўжаликда пешқадам теримчилар, илғор механик-ҳайдовчилар ҳамда пахта ташиш машиналари — тележкачиларни рағбатлантириш учун 5000 сўм пул ажратилган. Социалистик мусобақа ҳар беш кунда якунлаб борилялти.

Райондаги «Ленинград» колхози далаларида ҳам терим машиналарининг гуруллаган овози эшитилиб турибди. Бу ерда машина терими пухта тайёргарлик билан бошланди.

Киров номли хўжаликнинг механик-ҳайдовчилари ҳам ўз агрегатларини пахтазор томон буришди. Мазкур колхозларда ҳосили машиналарда териб олинадиган майдонлар бегона ўтлардан тозаланяпти, карта атрофлари агрегатларнинг айланишига мослаб текисланмоқда. Кўп ўтмай машина терими қизғин бошлаб юборилади.

Қоракўл район партия, совет ташкилотлари ва қишлоқ хўжалик органларининг мутахассислари бу йилги машина теримини намунали ўтказиш ва бу соҳада колхозларга амалий ёрдам кўрсатиш тадбирларини ишлаб чиқдилар. Районда давлатга етказиб бериладиган 65,5 минг тонна пахтанинг ярми машиналарда териб олинади.

Т. НАЗИРОВ.
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЕМ-ХАШАК ТАЙЁРЛАШ ОЙЛИГИ ДАВОМ ЭТМОҚДА

ҚИШДА ОСОН БЎЛАДИ

Наманган область, Учқўрғон районидаги «Ленинчи» колхозининг чорвадорлари «ёз тайёргарлиги соз бўлса, қиш ташвиши оз бўлади» деган нақлга амал қилмоқдалар. Колхозда жамоат чорвасининг озуқа базасини мустаҳкамлаш планли равишда ташкил этилган. Колхознинг барча экин майдонларининг 25 проценти озуқабоп экинларга ажратилган. Бу майдонларда асосан беда ва маккажўхори ўстирилмоқда.

К. Жабборов бошлиқ ем-хашак тайёрлаш бригадаси йил бошидан буён актив иш олиб бормоқда. Бригада аъзолари жамоат чорваси учун мустаҳкам озуқа базаси яратиш йўлида жуда кўп иш қилдилар. Жумладан бригада коллективининг кучи билан 2100 тонна силос бостирилди. Бу соҳадаги топшириқ 130 процент адо этилди. Дағал хашак тайёрлаш топшириғи 150 процент бажарилди.

Хўжаликда 130 гектар майдонга маккажўхори экилган эди. Шу кунда етилган маккажўхорини ўриб олиб, пешма-пеш силос бостирилмоқда. Ҳар гектар маккажўхоридан 500 центнердан силосбоп кўкпоя олинмоқда. Маккажўхори ўриб олинган майдонларга эса такрорий маккажўхори экилмоқда. Шу кунгача ҳосили йиғиб олинган 50 гектар майдонга такрорий маккажўхори экилди.

Аралаш экинлар мўл-кўл озуқабоп маҳсулот яратишнинг муҳим омили бўлиб қолди. Худди шу мақсадда 45 гектар майдонга арпа билан беда аралаш экилган эди. Бу майдонларнинг ҳар гектаридан 18 центнердан дон ва 40 центнердан беда йиғиштириб олинди. Ҳозир беда учинчи ўримга тайёр бўлди.

— Чорва озуқаси мўл бўлса, чорва маҳсулоти ҳам мўл бўлади, — дейди колхоз ем-хашак бригадасининг бошлиғи К. Жабборов.

4.400.000 ТОННА УЧУН

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1971 йил 6 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи стун—областлар, иккинчи стун—бир кунда тайёрланган пахта; учинчи стун—мавсум бошидан буён тайёрланган пахта, тўртинчи стун—бир кунда машинада терилган пахта; бешинчи стун—мавсум бошидан бери машинада терилган пахта.

Қашқадарё	2,06	8,55	—	—
Сурхондарё	1,36	8,11	0,37	1,13
Андижон	0,71	2,69	—	—
Бухоро	0,59	2,32	—	—
Фарғона	0,56	0,97	—	—
Сирдарё	0,23	0,79	—	—
Наманган	0,25	0,68	—	—
Тошкент	0,25	0,50	—	—
Самарқанд	0,10	0,21	—	—
Хоразм	—	—	—	—
ҚҚ АССР	—	—	—	—
Республика бўйича:	0,53	2,09	0,03	0,10
Шу жумладан ингичка толали пахта.				
Сурхондарё	1,18	7,64	—	—
Қашқадарё	0,29	0,90	—	—
Бухоро	0,03	0,11	—	—
Республика бўйича:	0,87	5,40	—	—

БРИГАДА МАРРАГА ЕТДИ

ТЕРМИЗ, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Октябрь олди мусобақасини тобора қизитиб, йиғим-теримни авж олдирган Шеробод районидаги Ленин номли совхознинг Олломурод Нодиров бошлиқ бригада аъзолари 53 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 16 центнердан хирмон кўтариб, йиллик пахта тайёрлаш планларини бажардилар.

Планнинг муддатидан илгари бажарилишида механизаторлар А. Қурбонов, Қ. Уринов, О. Сатторов ва Н. Қобилов ўртоқлар катта улушларини қўшдилар. Бу азаматлар 85 тонна пахтани бир кеча-кундузда териб бердилар. Бригада аъзолари гектаридан яна 19 центнердан «оқ олтин» топширишга аҳд қилдилар.

А. ХАЛИЛОВ.

ЖАРҚЎРҒОН районидаги «Сурхон» совхозининг «оқ олтин» далаларида йиғим-терим қизғин бошланиб кетди. Совхознинг Темур Тўрақулов бошлиқ бригадасида пахта тераётган Зулайхо Эшмирзаева кўпминг килограммчиларга пешқадамлик қилмоқда. У теримнинг дастлабки кунданоқ хирмонга кунига 100 килограммлаб дурдона тўкмоқда.

М. Мерганов фотоси.

КПСС XXIV СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИ—ҲАЁТГА!

СЪЕЗД, БЕШ ЙИЛЛИК ВА ИШЧИ

Т. МАТИСАЕВ,
Олтиариқ нефтни қайта ишлаш заводининг бош оператори

„СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ" АНКЕТАСИГА ЖАВОБ БЕРАДИ

1. КПСС XXIV съезди ва унинг қарорлари шахсан сизда қандай таассурот қолдирди? Сизни нималар кўпроқ қизиқтирди ва тўлқинлантирди?

Партиямизнинг XXIV съезди кўп миллатли совет халқи учун унутилмас тарихий воқеа бўлиб қолди. Съездда меҳнаткашларнинг айни дилидаги гаплар айтилди. Директиваларда меҳнаткашларнинг орзу-умидлари, энг яхши ниятлари мужассамланган. Уни ўқиб чиққан киши қайси соҳада ишламасин ўзига жуда зарур бўлган қимматли фикрларни топади. Бир сўз билан айтсак, съезд қарорлари эртанги истиқболимизнинг қомуси бўлди.

Халқимизда яхши гап бор. Бўзчига—бўз қайғуси дейишади. Шунданми, мени энг кўп қизиқтирган масала съезд Директиваларида нефтни қайта ишлаш саноати ҳусусида айтилган фикрлар бўлди. Унда нефтни қайта ишлаб чиқарадиган заводларни лойиҳалаш ва қуриш муддатларини қисқартириш, нефть маҳсулотларининг сифатини яхшилаш энг муҳим вазифалар қаторига қўйилган. Беш йилликда нефть маҳсулотлари ишлаб чиқаришни бир ярим баравар кўпайтириш, нефтни қайта ишлаш саноат корхоналарида меҳнат унумдорлигини бир ярим баравар ошириш белгилаб қўйилган. Бу нефть саноатининг катта тараққиётга эришадиган эртанги нурли истиқболидан хабар бериб турибди. Албатта халқнинг турмуш даражасини ошириш, меҳнаткашларнинг реал даромадларини кўпайтириш ҳақидаги мулоҳазалар ҳам кўп қатори мени ғоят ҳурсанд қилди.

2. Сизнингча, ўз участкангизда, цех ва корхонангизда тўққизинчи беш йиллик планларини муддатидан олдин бажариш учун социалистик мусобақани қандай қилиб янада яхшироқ ташкил этиш мумкин?

Беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш ҳозир ҳар бир ишчи ва деҳқоннинг энг масъулиятли вазифаси. Уни уддалаш учун бизнинг корхонамиз коллективи ҳам изланяпти. Ҳаракатда баракат дейишади. Ана шу топшириқларни бажариш муддатини қисқартириш учун қилган ҳаракатларимизнинг илк самаралари ҳам бор. Бизда ҳафта сайин бригада аъзолари билан бирга ишдан кейин йиғилиш ўтказиш одат бўлиб қолди. Унда ҳафталик ишимизга якун ясаймиз, ютуқ ва камчиликларимиз ҳақида фикр юритамиз. Камчиликларнинг тезда барҳам топиши, келгусида қайтарилмаслиги учун чора-тадбир белгилаймиз. Натижада ойлик планларни ошиғи билан бажаряпмиз.

3. Саккизинчи беш йилликка қандай ҳисса қўшдингиз?

Мен термокрекинг қурилмасида ишлайман. Қурилмамиз бўйича саккизинчи беш йиллик планни тўрт йилу ўн бир ойда ошириб бажарган эдик. Ишимизда саратовликларнинг иш методидан фойдаланганимиз жуда қўл келди. Маҳсулотимизнинг сифати анча яхшиланди, бракка йўл қўймайдиган бўлиб қолдик.

4. Тўққизинчи беш йилликка қандай режалар туздингиз? Шахсан беш йиллик планингизни қанчада бажармоқчисиз? Нималар ҳисобига, қанақа резервларингиз бор? Меҳнат унумдорлигини бундан ҳам кўтара оласизми?

Коллективимиз билан шунга қарор қилганмиз: тўққизинчи беш йилликнинг дастлабки йили топшириқларини 22 декабрда бажариб бўламиз, беш йилликни эса тўрт йил у ўн бир ойда адо этамиз. Беш йиллик давомида давлатга пландагига қўшимча бир неча юз минг сўмлик маҳсулот реализация қиламиз. Бу мақсадни рўёбга чиқариш учун аввало қурилмамизнинг ишлаш циклини 25 кун ўрнига 45-50 кунга етказиш ва бу билан ремонт учун ажратилган беш кунда ҳам пландагига қўшимча маҳсулот ишлаб чиқаришга эришамиз. Шунингдек иш жараёнини автоматлаштириш, илғор фан-техника ютуқларидан фойдаланиш ҳам диққат-эътиборимизда бўлади. Улар меҳнат унумдорлигини оширишнинг энг муҳим воситаларидир.

5. Қандай муаммоларни ҳал қилишда сизнингча, корхонангиз амалий ёрдамга муҳтож?

Бу ўринда иккита масалага тўхталиш керак. Заводимиз республикадаги тўнғич корхоналардан ҳисобланади. У Улуғ Ватан уруши йилларида ва урушдан кейин анча кенгайтирилган. Лекин айтиш керакки, заводимизда ишчиларнинг меҳнат қилиши, мириқиб ҳордиқ чиқариши учун шароит у қадар кўнгилдагидек эмас. Кўпгина киножурналларда завод ва фабрика ишчилари учун жуда ажойиб шароит яратилганини кўриб ҳавас қиламиз. Ҳолбуки ҳалигача замонавий клубимиз, спорт иншоотларимиз йўқ 1970 йилда заводга клуб қуриш учун 100 минг сўм пул ажратилган эди. У лойиҳада 600 ўринли қилиб режаланган. Қурилиш жуда-жуда суст кетяпти. Ўтган йили бор-йўғи 11 минг сўмлик иш қилинган. Уни айтишга уялади киши. Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлигининг энг илғор 8-трестига қарашли учинчи қурилиш бошқармаси клуб қурилишини шунчалик суст олиб бораётганига ҳайрон қоласан, киши. Бу йил ҳам қурилишда иш юришмаяпти. План бўйича 250 минг сўмлик иш қилиниши керак. Ярим йилда қилинган иш 10 минг сўмликка етмайди. Завод партия ташкилоти бу масалани кўпгина юқори ташкилотларга етказди. Лекин натижаси кўринмаяпти.

Иккинчи масала ер масаласидир. Завод план бўйича кенгайиши, ривожланиши ва янги қурилмалар ўрнатилиши керак. Лекин корхона қулочини ёзолмаяпти.

Мана шу ишларда юқори ташкилотларнинг ёрдами жуда зарур бўлиб турибди.

6. Корхонангизда ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва бошқариш даражаси шу куннинг талабига жавоб бера оладими? Уни яхшилаш имконият лари ҳақида нима дея оласиз?

Ислоҳотга амал қилина бошлангандан кейин корхонамизда иш анча юришди. Планларнинг бажарилиши ҳам, оладиган маошимиз ҳам кўпайди. Мана, ўтган ойларнинг планлари ортиғи билан бажариб келиняпти. Янги техника ва технологияни ишлаб чиқаришга жорий этиш меҳнат унумдорлигининг ортишига ёрдам бермоқда. Мисол қилиб айтганда заводимиздаги энг мураккаб агрегатлардан бўлган КВН насосини буғ билан юргазишдан воз кечиб уни қуввати 500 киловатт бўлган электр моторга боғланиши қурилмани бошқаришни анча осонлаштирди, унда ишлаш ҳам енгиллашди.

7—8. Инсон ўз умрининг энг яхши қисмини меҳнатда ўтказади. Сизнинг ишхонангизда қўнимсизликни тугатишга, иш шароитини яхшилашга қандай эътибор берилмоқда? Корхонангиз ишчиларининг турмуши, дам олиши, маишати қандай ташкил этилган? Уз ишингиздан мамнунмисиз?

27 йилдирки, заводнинг 2-цехида ишлаб келаяпман. Ёрдамчи операторликдан бош операторлик даражасига кўтарилдим Шу вақт мобайнида юздан ортиқ шогирд тайёрладим. Уларнинг кўплари ўзим билан ёнма-ён, беш йилликнинг қалдирғоч йили планини барвақт уддалаш учун вахтада туриб ишламоқда. Қилган меҳнатларимни партия ва ҳукуматимиз ҳам муносиб баҳоламоқда.

Бир неча медаллар билан тақдирландим, республика Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғини олдим. Яқинда эса «Меҳнат Қизил Байроқ» ордени билан мукофотлашди. Шунчалик эъзозлашганидан жуда-жуда ҳурсандман. Оддий кишига бундан ортиқ яна нима керак. Бутун билимим ва тажрибамни корхона иши учун, коллектив иши учун сарф этишга ҳаракат қилаётирман.

Корхона маъмурияти ўзимизнинг, қолаверса фарзандларимизнинг яхши дам олиши, турмуш кечириши учун озми-кўпми ёрдам беряпти. 300 ўринли пионер лагери ишлаб турибди. Ленинобод яқинида заводимиз ишчилари учун дам олиш жойи ташкил этилган. Агар биз учун дам олиш ва меҳнат қилишга янада қулай шароит яратилса, юқорида тилга олганимиз клуб, спорт иншоотлари қурилиши тезроқ битказилса айни муддао бўларди.

ТОШКЕНТ саноат корхоналарида беш йиллик планларини муддатидан илгари бажаришга аҳд қилган коммунистик меҳнат зарбдорлари сафи кенгайиб бормоқда. Асбобсозлик заводининг ишчиси Саодат Орифжонова (тепада) ана шу мусобақага қўшилиб, яхши натижаларни қўлга киритмоқда. У яқинда Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланди. «Авторемдеталь» заводининг илғор токари Ҳасан Мираҳмедов (пастда) эса беш йилликни тўрт йилда бажаришга аҳд қилиб ишламоқда.

М. Нуриддинов фотолари.

КАПИТАЛ ҚУРИЛИШ ҲАВОЗАЛАРИДА

МАМЛАКАТДА ЭНГ ЙИРИК

Қаттиқ қотишмали ва ўтга чидамли металлар комбинатида янги гигант цех қад кўтармоқда. Унинг умумий майдони коммуникацияларни ҳам қўшиб ҳисоблаганда 65 минг квадрат метрни ташкил қилади. Унга янги қаттиқ қотишмалар цехининг бутун хўжалиги жойлашади.

Бўлажак цехнинг бошлиғи Юрий Михайлович Солопов шундай ҳикоя қилади:

— Янги цехимиз мамлакатимизда маҳсулот бераётган шундай цехларнинг энг каттаси бўлади. У энг замонавий техника билан жиҳозланади. Автоматика ва пневматика кенг қўлланилади. Асосий ва ёрдамчи техника бутунлай янгича принципда жойлаштирилади. Масалан, биринчи ва учинчи қаватда бевосита ишлаб чиқариш ускуналари ўрнатилади. Иккинчи ва тўртинчи қаватларда эса коммуникация системаси жойлаштирилади. Бу ишлаб чиқаришга қулайлик туғдирибгина қолмай, ишчи жойларнинг озода бўлишини ҳам таъминлашга катта ёрдам беради. Бундан ташқари коммуникацияни ремонт қилиш ҳам қулайлашади.

Автоматика асосий ўрин эгаллайди. Хом ашё қабул қилиш ва узатиш, уни тушириш механизациялашади ва автоматлашади. Кўпчилик технологик жараёнлар диспетчерлик пульти орқали бошқарилади. Баъзи жойларда эса контроль асбобларини ва автоматикани кузатиш хизмати сақланади. Цехда ўнлаб аппаратлардан иборат кучли кондицион мосламалар қўйилади.

Иттифоқимизда биринчи марта шу цехда янги вакуум печлари ўрнатилмоқда. У маҳсулот сифатини бир мунча яхшилаш имконини беради. Шунда маҳсулот жаҳон намуналари даражасига анча яқинлашиб қолади.

Янги цехда иш шароитини яхшилашга катта эътибор берилади. Ҳамма иш ва дам олиш жойлари, кутубхона, зал мўътадил кондицион ҳаво билан таъминланади. Цехда иккита ошхона ишлайди.

Цех қурилишини Чирчиқдаги 160-қурилиш трестининг 228-УНР ташкилоти олиб бормоқда. Унинг биринчи навбатини шу йил ишга тушириш мўлжалланаяпти.

Хўш, қурилиш қандай бормоқда? Деворлардан бирига тармоқ графиги осиб қўйилган. Унинг ўндан бирига чизиқ тортилган, холос. Бу ишнинг эндигина шунча қисми бажарилди, демак. Ҳа, қурувчи ва монтажчиларнинг графикдан ортда қолаётгани сир эмас. Ҳатто оддий қурилиш ишлари ҳам негадир бажарилмаётир. Сувоқ ва бўяш, эшик ва деразаларни ўрнатиш, зина ва лифт ишлари тугалланмаган. Янги цех зарбдор объект ҳисобланади. Унга катта аҳамият берилаётганлиги бежиз эмас.

Яқинда қурилиш участкасида катта йиғин бўлди. Кенгашда СССР Қурилиш министрлигидан, республиканинг тегишли министрликларидан вакиллар қатнашди.

Кенгашда график сурилаётганининг асосий боиси иш яхши ташкил этилмаганида эканлиги айтиб ўтилди. Қурувчилар арматуралар етишмаслиги туфайли ҳалигача темир-бетон ишларини бажаришолмаётир. Монтажчилар учун ҳам иш жойи очиб берилмаган. Пўлат тунукалар, баъзи техника жиҳозлари етишмаётир.

Ўрнатилган асбоб-ускуналарни асраш ёмон ташкил этилган. Электр монтажчиларга иш жойи очиб берилмаётгани учун уларнинг ҳам қўли «боғланиб» турибди. Иш шу зайлда бораверса қурувчи ва монтажчилар объектни белгиланган муддатда фойдаланишга топширишлари мушкул бўлиб қолади.

Рўй берган нуқсонларни тезда тугатиш чораларини кўриш ва беш йилликнинг иккинчи йилиданоқ бу цехда маҳсулот олишни таъминлаш қурилиш ва монтаж ташкилотларининг муқаддас бурчидир.

В. ИРКУТОВ.

ЎЗБЕКИСТОН МЕҲМОНЛАРИ

Узбекистон пойтахти Камбоджа бирлашган миллий фронтининг делегациясини зўр ҳушнудлик билан кутиб олди. Делегацияга Камбоджа Бирлашган миллий фронти Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси генерал Дуонг Сам Ол бошчилик қилмоқда. Делегация бизнинг мамлакатимизга Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги совет комитетининг таклифига мувофиқ келган.

6 сентябрда Камбоджадан келган меҳмонларни Узбекистон ССР Олий Советининг Раиси С. Ҳ. Сирожиддинов қабул қилди.

Делегация аъзолари Ўзбекистон ССР Олий Советининг фаолияти билан, республиканинг экономика ва маданиятни ривожлантиришда қўлга киритган муваффақиятлари билан танишдилар. Шундан сўнг делегация аъзолари «Таштекстильмаш» заводида бўлдилар.

Делегация аъзолари шу куни Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги Узбекистон комитетининг активлари билан учрашдилар. Учрашув вақтида комитет раиси, Узбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Т. А. Саримсоқов делегация аъзоларини самимий табриклади.

(УзТАГ).

ТУЯ ГЎШТИ ЕГАН ҚУРИЛИШЛАР

ТАШВИШЛИ СИГНАЛ

Гулистон шаҳридаги алоқа уйи қурилишида йил бошидан бери бир сўм ҳам маблағ ўзлаштирилмади. Буюртмачи—область алоқа бошқармасидан худди шундай маълумотни олдик. Ажабо, наҳотки, катта бир қурилишда иш тақа-тақ тўхтатилиб қўйилган бўлса!?

— Қурилишда иш боряпти,— дейди бошқарма бошлиғи ўртоқ А. Ф. Яровой эса, — қурилишга ажратилган маблағни ўзлаштириш плани силжимаётир, холос. Бунинг сабаби қуриш билан бир қаторда бузиш ҳам бўлаётир.

Ҳа, худди шундай бўлаётир. План бўйича 1964 йилда бошланган бу қурилиш 1968 йилда битказилиши керак эди. Лекин ҳалиberi ишга тушиши даргумон бўлиб турибди, 7-қурилиш тресги раҳбарларининг айби билан назоратнинг йўқлиги сабабли бир неча марта лойиҳадан чиқиб кетиш ҳоллари юз берди. Бунинг натижасида қилинган баъзи бир ишлар бракка чиқарилди. Бир неча марта қийин тузатишлар бўлди. Бунинг оқибатида давлатнинг минг-минг сўмлаб маблағлари кўкка соврулди.

Қурувчилар асосий корпусда йўл қўйилган бракни тузатиш билан ойлаб шуғулланаяптилар. Бу ердаги бошқарма биноси қурилишига эса икки йилдан буён қўл тегизилмайди. Хўш, 7-трест бошлиқлари — бошқарувчиси Э. Э. Дамбит, бош инженер Н. К. Беззубенек ва бу трестга қарашли 2-қурилиш-монтаж бошқармаси (бошлиғи П. Я. Грохмаль, бош инженери Е. В. Гербенев) раҳбарлари қаёққа қарашяпти, ўзи?

Гулистонда «Туя гўшти еган қурилиш» фақат алоқа уйигина эмас. Шаҳарда 154-ўринли меҳмонхона қурилиши ҳам чўзилиб кетаётир. Бу бино қурилиши у қурилиш-монтаж бошқармасидан бу қурилиш бошқармасига бериламериб, иш олдинга ҳеч силжимаяпти. Кейин уч йил давомида қурилишни 2-қурилиш-монтаж бошқармаси олиб борган эди. Энди 1971 йилнинг бошидан эса Сирдарё посёлкасида жойлашган 3-қурилиш-монтаж бошқармаси ихтиёрига берилди. Қурилиш-монтаж ишлари плани бу қурилиш бўйича ҳам бирон йил бажарилганича йўқ.

Шаҳардаги область китоб савдоси биноси қурилишида ҳам аҳвол ана шундай. Бу ерда ҳам лойиҳадан чиқиб кетиш ҳоллари юз берди ва давлат бундан катта зарар кўрди.

Қурилишдаги мана шу хил ўзи бўларчилик, масъулиятсизлик қачонгача давом этади.

Т. ЖАМОЛОВ,
«Совет Узбекистони» мухбири.

ХИТОЙ РАҲБАРЛИГИНИНГ ШИОРЛАРИ ВА ИШЛАРИ

Ҳозирги давр планетамиз қиёфасини тубдан ўзгартирувчи улкан революцион ўзгаришлар билан характерланади. Жаҳон социализми, коммунистик ва ишчилар ҳаракати, миллий озодлик кучлари империализм позицияларига ҳужумни тобора кенг авж олдирмоқдалар. Бу тарихий кураш ижтимоий ҳаётнинг экономика, сиёсат, идеология, маданият каби ҳамма соҳаларини қамраб олмоқда.

Ҳаёт коммунистик ва ишчи партияларнинг 1969 йилда бўлиб ўтган халқаро Кенгашининг «жаҳон социализм системаси империализмга қарши курашда ҳал қилувчи кучдир» деган хулосаси тўғрилигини яққол исботламоқда. Жаҳон социализм системаси Улуғ Октябрь бошлаб берган тарихий тараққиётнинг қудратли тезлаштирувчи кучи бўлиб, тинчлик ва халқлар хавфсизлигининг ғоят кучли қалқонига айланди.

Ер юзи меҳнаткашлари ленинча ички ва ташқи сиёсат йўлини амалга ошираётган социализм мамлакатлари тимсолида тинчлик, озодлик ва социал тараққиётнинг ишончли қалқонини кўрадилар. Социалистик мамлакатларнинг қардошлик иттифоқи қанчалик кучли бўлса, бутун ер юзидаги тинчлик ва тараққиёт кучлари позицияси шунча мустаҳкам бўлади, империализмнинг ҳар қандай агрессив найрангларига шунча қатъий зарба берилади. Қаҳрамон Вьетнамни, Лаос ва Камбоджа халқларини СССР, бошқа социалистик давлатлар, барча прогрессив кучлар қўллаб-қувватлаётганлиги ва ёрдам кўрсатаётганлиги бунинг энг ёрқин мисолидир.

Шу билан бир пайтда Хитой ҳозирги раҳбарлигининг революцион, антиимпериалистик кучлар бирлигини бузишга, уларнинг умумий ишига жиддий зарар келтиришга қаратилган антиленинчи, улуғ давлат-шовинистик йўли империализмга қарши фронт қатнашчиларини ташвишлантирмай қололмайди.

I.

Хитой раҳбарлари ҳозирги замоннинг, жаҳон социализми, коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг асосий масалалари бўйича илк бор алоҳида ғоявий-сиёсий платформа билан очиқдан-очиқ чиққанларига ўн йилдан кўпроқ вақт ўтди.

Улар дастлабки ўн йил мобайнида ХХРда амалга оширилган ҳамда ХКП VIII съезди (1956 йил) қарорларида қайд қилиб ўтилган социализм қурилиши ва ташқи сиёсатнинг марксча-ленинча принципларини ревизия қилишга киришдилар. Орадан бир мунча вақт ўтгач, коммунистик ва ишчи партиялар ХКПнинг ҳам иштирокида ишлаб чиққан халқаро коммунистик ҳаракатнинг марксча-ленинча йўлига қарама-қарши ўлароқ хитой раҳбарлари ўзларини «сўл» йўл-йўриқларини илгари сурдилар. Гўё уларнинг бу йўл-йўриқлари империализмни тезроқ маҳв этиш ҳамда жаҳон терма-ядро урушини қўлланиб бўлсада, барча воситалар билан жаҳон революциясини авж олдиришга имкон берар эмиш. Бу платформани улар халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатига зўрлаб қабул қилдиришга ҳаракат қилишди. Амалда маоизмнинг «сўллиги» маочиларнинг шуҳратпарастликдан иборат гегемончилик режаларини ниқобларди, холос. Уларнинг бу йўлига Пекиннинг бутун ички ва ташқи сиёсати бўйсундирилган эди.

Мао Цзэ-дун ва унинг ҳамтовоқлари ички сиёсат соҳасида мамлакатда революция ғалаба қозонгандан кейин дастлабки ўн йилда эришилган социализм асослари, иқтисодий базисни ўз мақсадларига хизмат қилдиришга аҳд этдилар.

Мао Цзэ-дун ва у бошчилигидаги гуруҳ ХКП VIII съездининг социализмни планли равишда қуриш ва халқ фаровонлигини оширишга қаратилган қарорларини улоқтириб ташлаб, Хитойни «катта сакраш»дан иборат волюнтаристик авантюрага дучор қилдилар, «халқ коммуналари» тузиб, 3-5 йил мобайнида коммунизмга ўтмоқчимиз, «зўр бериб қилинган уч йиллик меҳнат ўн минг йиллик бахт келтиради» деб лоф урдилар. «Катта сакраш» йўли бошқа ҳамма мақсадлардан ташқари социалистик мамлакатлар орасида авангард вазиятни эгаллаб олишдек шуҳратпарастлик мақсадини ҳам кўзда тутган эди. Бу йўл маочиларнинг гегемончилик интилишларига ҳамоҳанг равишда олиб борилди.

Социализм қуришнинг объектив қонуниятларига зид бўлган «катта сакраш» ғайри-илмий субъективистик волюнтаристик концепцияга асосланган бўлиб, хитой халқи учун куч-ғайратни беҳуда сарфлашдан иборат фожиа бўлди, экономикада жиддий танглик туғдирди, бусиз ҳам паст бўлган меҳнаткашларнинг турмуш даражасини инқирозга учратди.

Мао группаси халқ оммасининг норозилигини ўзидан четлатиш учун «катта сакраш» барбод бўлганлигини партия ва давлат кадрларига тўнкади, гўё улар «Маонинг кўрсатмаларини ёмон бажаришган» эмиш.

Шундан сўнг Хитой раҳбарлиги тактикасида кескин ўзгариш юз берди. Энди хитой раҳбарлиги ҳозирги авлоднинг ҳаёти мобайнида Хитойда социализм қуриш мумкин эмас, бунинг учун жуда кўп ўн йилликлар, ҳатто асрлар лозим бўлади, деди. Хитой раҳбарлиги камбағалликни революционликнинг «асоси», меҳнаткашлар турмушини яхшилашга интилишни эса «ревизионизм», «буржуа экономизми» деб эълон қилди. Жаҳон революцияси ғалаба қозонмагунча социализмни муваффақиятли қуриш «мумкин эмас»лиги ҳақидаги сийқаси чиқиб кетган антиленинчи троцкийчи тезис қурол қилиб олинди.

Ташқи сиёсат соҳасида маочилар халқаро кескинликни чуқурлаштириш, бошқа мамлакатлар ва халқларни ҳарбий низоларга гиж-гижлаш йўлини тутдилар. Халқаро кескинликни юмшатишга қаратилган ҳар қандай таклифлар рад қилинди. Ядро қуролини атмосферада, космосда ва сув остида синашни тақиқлаш ҳақидаги ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги, ядро қуролини денгиз ва океанлар қаърида жойлаштирмаслик ҳақидаги шартномаларга Пекинда тиғ кўтаришди. Совет Иттифоқининг Осиёда коллектив хавфсизлик системасини тузиш ҳақидаги ғояси, социалистик мамлакатларнинг бошқа кўпгина конструктив таклифлари ҳам рад этилди.

Бу йўл империализмни дарҳол йўқ қилиб ташлаш зарурлиги ҳақидаги бақироқ «сўл» шиорлар билан ниқобланди. Барча мамлакатларда, ҳамма қитъаларда «халқ уруши»ни бошлаб юборишга даъват қилинди. Универсал ҳақиқат сифатида «Дунёни фақат милтиқ ёрдами билангина қайта қуриш мумкин» деган тезис майдонга ташланди.

Бу йўл қанчалик ўта революцион сўзлар билан ниқобланмасин, унинг моҳияти ўзгармай қолаверди: уруш вайрон қилган жаҳонда ўз ҳукмронлигини ўрнатишга интилишдан иборат бўлиб қолаверди. Шу муносабат билан ҳатто ракета-ядро уруши ҳам қандайдир тўғри йўл деб лоф урилди. Мао Цзэ-дуннинг ҳисоб-китобича, бу урушда инсониятнинг ярми қирилиб кетиши мумкин бўлсада, шу йўл яхши эмиш. Мао 1965 йили Америка журналисти Стронг билан қилган суҳбатида жаҳон халқларини ядро урушидан қўрқмасликка, чунки «Хитой бу урушдан тирик чиқади» деб даъват этди. Маочилар бундай уруш харобаларида ўз рецептлари бўйича «ҳозиргидан минг баравар гўзал цивилизацияни» қуришга аҳд қилганлар. Мао Цзэ-дун Ж. Неру билан қилган суҳбатида ҳамда 1957 йилдаги Москва Кенгашида сўзлаган нутқида худди шу ҳақда муфассал гапирган эди. Бу ғоялар 1960 йил апрелида В. И. Ленин туғилган куннинг 90 йиллиги муносабати билан эълон қилинган қатор мақолаларда, шунингдек, анча кейин ҳам, масалан, 1969 йил 14 май «Цзефан жибао» газетасида эълон қилинган мақолада ҳам ривожлантирилди.

Бироқ, Хитой раҳбарлиги империализмга қарши ўзи курашмоқчи эмас эди ва курашмоқчи ҳам эмас. Хитой раҳбарлиги ўз режаларини амалга ошириш учун социализм мамлакатларининг ҳарбий ва иқтисодий қудратидан, халқаро ишчилар синфи кучидан, миллий озодлик ҳаракати имкониятларидан фойдаланишни бу кучларни ўзининг улуғ давлат гегемончилиги қуролига айлантиришни истар эди. Маочилар гарчи сўзда «максимал даражада миллий қурбонларга шай» эканликларини айтсаларда, амалда бошқача иш тутмоқдалар. Улар «тоғнинг бошида ўтириб олиб, йўлбарслар жангини томоша қилиш» позициясини афзал кўришади.

Бутун жаҳоннинг марксчи-ленинчи партиялари маоизм идеологияси ва сиёсатини, стратегия ва тактикасини қатъиян рад этдилар. Улар маоизмнинг марксизм-ленинизмга ёт, объектив жиҳатдан

*

Тошкент области. Оржоникидзе районидаги «Қибрай» совхозининг соҳибкорлари ишкомларда мўл ҳосил етиштирдилар. Боғбонлар шарбатга тўлган узумларни узиб, мамлакатнинг узоқ ўлкаларига жўнатмоқдалар. Суратда: Урал ва Сахалин областларига узум узилмоқда.

А. Усмонов ва Р. Шамсутдинов фотоси. (ЎзТАГ).

УЧ ҲАФТАЛИ САЁҲАТ

ФАРҒОНА. «Фарғона-1» станцияси перронидан «Фарғоналик» деган туристик поезд сафарга жўнади. Унинг пассажирлари область саноати ва қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг тўрт юздан ортиқ илғорлари бўлиб, жонажон мамлакатимиз бўйлаб уч ҳафталик саёҳатга жўнаб кетдилар. Улар Харьков, Минск, Рига, Таллин, Ленинград, Куйбишев ва В. И. Ленин Ватани — Ульяновск шаҳарларини томоша қилиб қайтадилар.

ОҚЛАНГАН ИШОНЧ

ЛАВҲА

Кафтдек текис йўллар. Улар шохобчаларга бўлинади. Дарахтлар соя ташлаб турибди. Кўчаларнинг икки томони қаторасига иморат — уй-жой, қўш қаватли мактаб, китоб магазини, телефон станцияси... Нариги кўчада истироҳат боғи.

Кўчалардан дастлаб ўтган киши бу ер шаҳарми ё қишлоқ эканлигини дафатан билолмай қолиши ҳеч гап эмас. Гавжум кўчалар ортидан бепоён далалар бошланиб кетади. Бу қишлоқ «Қизил Октябрь» номи билан юритилади. Колхоз қишлоғининг 2555 гектар экин майдони ҳосилга тўлиб турибди. Шундан 1800 гектарида пахта етиштирилади.

Ишонаверинг бу — қишлоқ! Ҳозирги замон услубида бунёд этилган колхоз қишлоғи. Бу ердагиларнинг касби-кори билан танишмоқчи бўлсангиз, мана, эшитинг. Пахтакорлар чорвадорлар, пиллачилик усталари, сабзавот ва қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳалари соҳибкорлари. Колхоз рўзғорини тебратишда 135 механизаторнинг ҳиссаси катта. Меҳнат аҳлига яхши маданий-маиший шароитлар яратиб берилган. 12 врач колхозчилар парвонаси. 23 ўрта ихтисосли медицина ходими ҳам эл хизматида. Колхозчиларнинг 1850 ўғил-қизи мактабда ўқийди. Шунга яраша малакали ва маҳоратли ўқитувчилар бор.

Ўтган беш йиллик мобайнида колхоз пахта ва бошқа хил қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштиришда ибратли ишлар қилди. Ворошилов районидаги «Қизил Октябрь» колхози аъзоларидан етти киши Совет Иттифоқининг орден ва медаллари билан тақдирланди. Хизматлари муносиб тақдирланганлар орасида колхоз раиси Азиз Эргашев ҳам бор. Унинг кўксини Меҳнат Қизил Байроқ ордени безаб турибди.

Азиз Эргашев колхозга раис бўлиб кўтарилганида хўжаликнинг банкда бир тийин ҳам пули йўқ эди. Сабаби тайин: хўжаликнинг деярли барча тармоқлари фойда ўрнига зарар келтирарди. 1960 йилдан бошлаб колхознинг бирон бригадаси ҳам 20 центнердан ошириб ҳосил ундиролмади. Сирдарё ёқасидаги ерларнинг ўзига яраша инжиқлиги бор. Шўрланган.

Янги раис шуларни ўйлаб, уйқуси қочарди. Илгарироқ айрим бригадалар 30 центнердан пахта олишганини ўйлаб қоларди. Қандай жасорат кўрсатишган экан! Улар табиатдан ҳайр-эҳсон кутишмаган, балки қийинчиликларни мардонавор енгиб, бу маррани эгаллашган. Раис ўйга толди: нимадан бошлаб, қандай иш тутса?

...Колхозчиларнинг умумий йиғилиши раиснинг кўпгина фикрларини равшанлаштирди. Хўжалик кексалари ўз мулоҳазаларини дангал айтишди. Уларнинг хўжалик истиқболи ҳусусида куйиб-пишиб гапиришлари Азиз Эргашевга кўп нарсаларни равшан қилди. Ёшлар ҳам, хотин-қизлар ҳам дейдиганларини деб олишди.

— Ерни шўрдан қутқариш керак!

— Бу машиналар бизнинг хўжалигимизга етарли эмас!

— Яслилардаги ўринлар оз бўлганлигидан ўйлаброқ туғишга тўғри келади, — бир аёлнинг бу гапидан кейин залда умумий кулги кўтарилди.

Талаблар ҳаққоний. Уларни бажо келтирмоқ учун пул керак. Азиз Эргашев вазминлик билан саволларга жавоб берди. Лекин унинг вазминлигида ишонч ифодаси сезилиб турарди. Шунақа хислати бор. Ўзи ишонган нарсани вазминлик билан ифодалайди. Хўжалик олдида кўндаланг бўлиб турган масалаларни батартиб ҳал қилиш учун шу куннинг талабларига муносиб меҳнат қилиш керак. Шунда рўзғор тўкис ва колхоз омбори тўла бўлади.

Давлат хўжаликка узоқ муддатлик 150 минг сўм қарз берди. Хўжаликда ишлар юришиб кетди. Энг зарур машиналар сотиб олинди. Суғориш тармоқлари тартибга келтирилди, ерларни текислашга киришилди. Партия XXIII съезди ўз ишини тамомлаган йил. Шаҳар ва қишлоқ алоҳида завқ билан янги вазифаларни бажаришга бел боғлади. Сирдарё ёқаларида ҳам бу кўтаринкилик билиниб турди. Колхоз коммунистлари бу ишда етакчи бўлишди.

Агрономлар, бригадирлар, механизаторлар, теримчилар, сувчилар енг шимаришди. Колхоз раисини идорадан топиб бўлмас, қай вақтда ухлашини ҳам айтиш қийин эди. Ярим кечада тунги сменада ишлаётган сувчи ёнида бўлади. Тонг отарда механизаторга ҳамроҳ. Фермага боради — сигир соғувчиларнинг соғиш аппаратларидан қандай фойдаланишини кўришга ошиқади. Чошгоҳгача учтўрт дала шийпонини айланиб, одамларнинг эҳтиёжини ўрганади. Кексалардан маслаҳат олади.

...Кечқурун чарчаб-ҳориб идорага келади. Раис партия ташкилоти секретари ва коммунистлар билан пахта хирмонини баракали қилиш ҳусусида маслаҳатлашади. Энг муҳими — ҳосилдорликни ошириш. Ахир кейинги йилларда колхозда ҳосилдорлик 17 центнерга тушиб қолган эди-да!

Аввал 20 центнерли довондан ошиш кузда тутилди. Бу вақтларда ғўзада ҳосил тугунчалари пайдо бўлганди. Раис ғўза тупларини кўздан кечириб, ҳосил чўғини чамалар, бундай дақиқаларда чеҳрасига илиқ табассум югурарди. План тўлишига кўзи етиб қолди. Энди мажбурият ҳақида қайғуриш керак.

Кузга бориб илк пахта карвони тайёрлов пункти томон йўл олди. Бу, янги ҳосилнинг илк нишонаси. Йил — ўн икки ой қилинган машаққатли меҳнат нашидасини қишлоқ хўжалиги мутахассисидан тортиб, сувчи-ю механизаторгача баб-баравар сурарди.

...Ўн йилларча муқаддам партия қишлоққа ўттиз мингинчи коммунистларни йўллаганди. Ана шу уқувли, ташкилотчи, ташаббускорлар орасида Азиз Эргашев ҳам бор эди. Педагогика институтини тамомлаб, биолог ихтисосини олган йигит ўзи туғилиб ўсган Фориш районига келди. Уни Ворошилов номли колхозга раис қилиб сайлашди. У раҳбарликнинг мураккаб мактабини шу ерда ўтади. Дастлабки қийинчилигу илк қувончлар унинг бошидан худди шу жойда кечган.

Ҳозир Азиз Эргашев — Сирдарё бўйларида ташкил қилинган «Қизил Октябрь» колхозида иш боши. Бу хўжаликда раис бўлган биринчи йили 22 центнердан ҳосил йиғиб олинди. Янги марраларни эгаллаш учун астойдил кураш бошланди. Тупроқ таркибини яхшилаш, шўр ювиш, янги ер ўзлаштириш колхоз аъзоларининг фикри-ёди бўлиб қолди, янги машиналар харид қилинди. Механизатор кадрлар тайёрлашга эътибор кучайтирилди.

...Правление йиғилиши. Чигитни кенг қаторлаб экиш хусусидаги масала активлар муҳокамасида. «Малик» совхози тажрибаси бу усулнинг истиқболи ва фойдасини тасдиқлаб турибди. Экиш муддати икки ҳисса камаяди. Ғўза тез ривожланади ва пахта эрта очилади. Бу, терим вақтлироқ бошланиб, ёғин-сочин авж олмасдан саранжомлаб олинади ҳам демак. Қишлоқ хўжалиги ишларига сарфланадиган меҳнат ва харажатни шу тариқа тежаш мумкин.

— Райондаги биронта колхоз ҳам бу тартибда чигит экишга ўтмаган-ку! — хўжаликдаги оқсоқоллардан бири ўрнидан туриб шундай деб қолди.

— Районда биринчи ўзимиз бўламиз-да! — деди раис. — Ҳар бир ишда кимдир биринчи бўлиши керак-ку.

Раис бу гапни ишонч билан айтганди. «Малик» совхози тажрибасини ўрганишга киришилди. Аввалига кенг қаторлаб 200 гектарга чигит ташланди. Раис бу участкадан бот-бот хабар олиб турди. Колхозчилар: «Бу ерлар раиснинг оталигида» деб ҳазиллашишарди. Натижа кутилганидан ҳам аъло бўлди. Ўтган йили кенг қаторлаб экиш тажриба қилиб кўрилган бўлса, бу йил минг гектар майдонда шу усулда ғўза ўстирилмоқда. Мураккаб ишларни механизациялаш йўлига тушиб олинди. Колхозда пахта усталарининг янги бир авлоди етишиб чиқди.

«Қизил Октябрь» колхози ўтган йил барча кўрсаткичлар бўйича ўзини кўрсата олди. Давлатга 5300 тонна, пландан ташқари 1000 тонна пахта берилди. Ҳосилдорлик 27,5 центнерга кўтарилди. Ришат Иброҳимов, Чахо Турсунов, Абдулла Пирназаров ўртоқлар бошлиқ бригадалар 30-35 центнерли марраларни эгаллашди. Азиз Эргашев раис бўлган йиллар саккизинчи беш йилликка тўғри келди. Ўтган беш йилликда хўжалик бўйича ҳосилдорлик 9 центнер ортди. Шунга яраша даромад олинди.

Азиз Эргашев хўжаликни бошқарган йилларда Ворошилов районидаги «Қизил Октябрь» колхозида катта ўзгаришлар юз берди. Колхоз қишлоғи ободонлашди. Даромад кўпайиб бормоқда. Қишлоқ аҳолиси турмушини яхшилаш учун қизғин кураш давом этяпти. Кўчадан Азиз Эргашев ўтиб бораётганда кексалардан бири «бемаврур бўлса ҳам, бир гапи бор»лигини айтди.

— Марҳамат, қулоғим сизда.

— Қишлоғимизда бунчалик янгиликлар юз берганидан бошимиз осмонга етгудек. Биз кексаларни унутмай чойхона ҳам қуриб берганингиз нур устига аъло нур бўлди. Энди, болам, ҳамма хонадонда телевизор бор. Агар улардан бири тихирлик қилиб қолса тузатадиган азамат йўқ. Телевизорни кўтариб шаҳарга борайликми?

— Ҳақ гапни айтдингиз, ота.

— Раис ён дафтарига нималарнидир ёзиб олиб, кексага далда бериб, хайрлашди. Шу тариқа колхозда маиший хизмат кўрсатиш комбинати очилди. Унда жумладан, телевизор ҳам тузатилади.

...Шаҳарсифат кўчалар, рўзғори тўкис хонадонларда бўлиб қайтаётганимизда Сирдарёда йилдан-йилга юксалиб бораётган бу хўжалик аъзоларининг меҳнатидан беҳад хурсанд эдик.

А. АЛИЕВ,
Д. РАВШАНОВ,
Сирдарё область.

АХБОРОТ

ОБЛАСТЛАРДАН ДАРАКЛАР

ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН ИНСТИТУТЛАР

Республикада қишлоқ қурилишини лойиҳалаш ишларига катта аҳамият берилаётир. Бу соҳага тўққизинчи беш йилликда ўтган беш йилликдагига нисбатан икки марта кўп маблағ ажратилади. 1971 йилнинг ўзидаёқ 88 миллион сўм миқдорида лойиҳалаш ишлари олиб борилади.

Бундай муҳим вазифани бажаришда катта аҳамиятга эга бўлган «Узгипросельстрой» институти қайта ташкил қилинаётир. Мирзачўл, Қарши чўлларида ва Шерободда ўзлаштирилган янги ерлардаги қурилишларни лойиҳаловчи «Узгипроцелинстрой» институти иш бошлади. «Узгипрозем» институтининг ер тузувчилари буюртма олиб бажарган ишларини ихтисослаштирилган қурувчи ташкилотларга топширади.

Тошкентдаги «Узгипрозем» ва «Узгипросельстрой» институтларининг филиалларида «Узгипросельхоз» лойиҳалаш институти колхозчиларнинг комплекс уй-жойлари ва ишлаб чиқариш биноларининг лойиҳасини тузади.

Украина ва Молдавия республикаларининг тажрибаларига амал қилиб, қишлоқларни янги типда лойиҳалаштирувчи ихтисослаштирилган янги институт ташкил қилиш мўлжалланмоқда.

Бу колхоз ва совхоз қурилишларини лойиҳаловчи институтлар буюртмаларини вақтида бажариш, қишлоқ хўжалигида янги техникани жорий қилишда катта восита бўлади. Фақат лойиҳалашни ихтисослаштиришнинг ўзидан қишлоқ қурилишида 18-20 процент миқдорида кам ҳаражат қилинади.

Д. ПОЛЕВОЙ.

ЎҚИШ БИР СМЕНАДА

Самарқанд областидаги 15-қишлоқ қурилиши трестининг бинокорлари Ургут районига қарашли «Правда» колхозида яна бир янги мактаб қуриб бердилар. Икки қаватли мактабда ўқувчилар учун барча қулайликлар мавжуд. Унда 17 синфхона, кичкина спорт зали, лаборатория, фан кабинетлари, устахона, ошхона бор. Ҳамма синфхона ва кабинетлар кўргазмали қуроллар, дарс ўтиш учун керакли асбоб-ускуналар билан жиҳозланган. Ўқувчиларга колхоз совға қилган бу мактабда 645 бола таълим-тарбия олади.

— Қишлоғимизда тез суръатлар билан қурилиб ишга туширилган бу мактаб, — деди директор ўртоқ Абдулла Ризаев. — Колхозчи ота-оналарни беҳад хурсанд қилди. Биз янги мактаб ишга туширилиши муносабати билан ўқишни бир сменада давом эттиришга, ўқиш-ўқитиш сифатини янада яхшилашга эришамиз.

Л. ЭРГАШЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ДАРЁ НОМИДАГИ ВОКЗАЛ

Сирдарё посёлкасида янги вокзал ишга туширилди. Дарё номини олган бу вокзалда йўловчилар учун барча қулайликлар яратилган. Вокзалнинг кутиш зали, газета-журнал киоскаси, автомат багажниклари, ресторан, сартарошхона хизматидан йўловчилар мамнун.

А. БЎРЛИЕВ.

СОВЕТЛАР МАМЛАКАТИДА

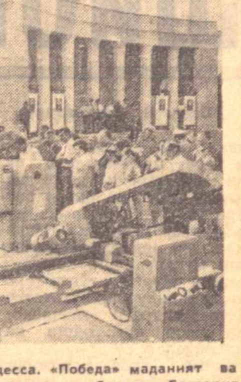

Одесса. «Победа» маданият ва истироҳат боғида Болгария Халқ Республикасининг машинасозлик маҳсулотлари кўргазмаси очилди. Унда металл кесувчи ва ёғочни қайта ишловчи турли дастгоҳ ва асбоб ускуналар, автомашиналар, мотоциклар, велосипедлар ва бошқа ускуналар қўйилган. Суратда: кўргазмада.

И. Павленко фотоси (ТАСС).

◆ КОММУНИСТ — ТАШАББУСКОР

ОЛМАОТА. Бу ердаги трикотаж фирмасининг тикувчиси коммунист В. Коровникова беш йиллик топшириқни муддатидан илгари уч ярим йилда бажаришга аҳд қилди. Унинг ватанпарварлик ташаббуси корхона партия комитети томонидан маъқулланди ва тез орада издошлари кўпайди.

Биринчи бўлиб партия аъзоси Р. Бексултонова бу ташаббусга қўшилди. Бу икки меҳнаткаш аёл ўз ваъдаларининг устидан чиқиш учун фақат юқори сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш ҳамда тикув машиналари оборотини янада тезлаштиришни мақсад қилиб қўйдилар.

Партия комитетининг аъзолари экономистлар ва агитаторлар билан биргаликда цехларда ишлаб чиқаришнинг резервлари ҳақида, В. Коровникова ташаббусининг мазмуни ва унинг иш методларини тушунтириб бердилар. Буларнинг ҳаммаси яхши самаралар берди: ҳозир фирманинг икки мингга яқин ишчиси ташаббусга қўшилиб, беш йиллик планларини уч ярим ва тўрт йил ичида бажариш учун курашмоқдалар.

◆ МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

ГРОДНО. С. О. Притицкий номидаги кимё комбинатининг коллективи минерал ўғитлар ишлаб чиқариш бўйича йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш юзасидан олган мажбуриятларини адо этдилар. Топшириққа қўшимча равишда 20 эшелон ер витамини жўнатилди. Бу йил ўтган йилдагига қараганда меҳнат унумдорлиги анча оширилди.

◆ ТОПШИРИҚҚА ҚЎШИМЧА

МОСКВА. «Серп и молот» заводининг пўлат эритувчилари ва прокатчилари бригадалари социалистик мажбуриятларидан ташқари сўнгги тонна металларни қуйдилар. Топшириққа қўшимча равишда 12 минг тоннага яқин пўлат ва прокат ишлаб чиқарилди. Ҳаммаси бўлиб пландан ташқари 3,5 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди.

СССР Олий Советининг депутати В. Клюев, бош вальцовшчик Ю. Рибаков, прокат сортлаш цехининг мастери В. Чернишев сменалари меҳнатда юқори кўрсаткичларга эришдилар.

ФАН ВА ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

◆ **ЧАМАДОНГА СИҒАДИГАН СТАНОКЛАР.** Вильнюс экспериментал заводи ҳаваскор-техниклар учун столга қўйиб ишлатиладиган пармаловчи станокларнинг дастлабки туркумини ишлаб чиқарди. Бу станоклар чоғроқ чемадонларга бемалол сиғаверади. Станокнинг чиқарма электр дрели деворда тешик ўйишга имкон беради. Литвадаги заводлар кенг истеъмол учун бошқа хил станоклар ҳам ишлаб чиқаради. Масалан, ёғоч йўнувчи чоғроқ универсал агрегатлар ва токарлик агрегатлари ғоят манзур бўлмоқда.

◆ **ГЕОЛОГИК АСБОБЛАР.** Бундан буён геологлар сизот сув излашда қудуқ қазиб юришдан воз кечишлари мумкин. Москвадаги гидрогеология ва инженерлик геологияси институтида ишланган каротаж станцияси жинсларнинг физик-механик хоссаларини тез белгилаб беради. Митти датчиклардан иборат зонд ер остига 30 метр чуқурликка босиб туширилади. Шу зонддан олинувчи электрик ва радиометрик импульслар кўчма лабораторияга келиб турадн ва лабораториянинг асбоблари тупроқнинг зичлиги ва намлиги, сизот сув юзаси тўғрисидаги диаграммаларни чизиб беради. Ҳар бир установканинг иш унуми лаборатория методларига қараганда ўн баравар юқоридир. Установка ёз мобайнида 90 минг сўмгача пул тежаб беради.

◆ **БЕШ СЕКУНДДА АНАЛИЗ ТАЙЁР.** Пластмасса датчик бидон ёки сути бор пробиркага ботирилса бас, «ОСМ.70» маркали электрон асбоб сутни бир лаҳзада анализ қилиб беради. Асбобнинг стрелкаси чет аралашмалар, сув ва бошқа нарсалар борйўқлигини кўрсатади. Одатдаги методлар билан бу таҳлитдаги анализ бир неча соатга чўзилгани ҳолда, электрон асбоб анализга 5-7 секунд кифоя қилади. Одессадаги «Промсвязь» заводи сут сифатини аниқлаб берадиган шундай электрон асбобларнинг саноат кўламидаги дастлабки туркумини тайёрлади. (ТАСС).

яроқсиз, коммунистик ишчилар ва миллий озодлик ҳаракатининг интернационал ва миллий вазифалари нуқтаи назаридан зарарли йўлини принципиал жиҳатдан кенг танқид қилдилар. Маочиларнинг урушни ёқлаб чиқиш йўли халқаро жамоатчилик жуда кенг қатламларининг нафратига ва норозилигига дучор бўлди.

КПСС бошқа қардош партиялар билан биргаликда марксизм-ленинизм, пролетар интернационализми принципларини изчил ҳимоя қилди, империализмга, реакция ва урушга қарши курашда жаҳон социализми позицияларини ва бирлигини мустаҳкамлашга эришиб, жаҳон коммунистик ҳаракати, миллий озодлик, демократик, тинчликсевар кучларни жипслаштирди.

Ўшанда ХКП раҳбарлари коммунистик ҳаракатни бузиш йўлига бошқа мамлакатларда қардош партияларга қарши маочи группалар ва оқимлар тузиш, социалистик ҳамдўстликни бузиш йўлига ўтиб олдилар.

Хитой раҳбарлари кураш тиғини бизнинг Ватанимизга, партиямизга, унинг изчил ленинча йўлига қарши қаратдилар.

Маочилар совет коммунистларидан КПСС XX съезди қарорлари ва партия Программасидан воз кечишни талаб қилиб, Советларга қарши интенсив пропагандани авж олдириб юбордилар ва 1960 йилнинг ўрталаридан бошлаб Совет—Хитой чегарасида мунтазам равишда иғволар уюштира бошладилар. Ҳатто бу иғволар 1969 йилнинг баҳори ва ёзида қуролли тўқнашувгача бориб етди. Шу муносабат билан Хитойда авж олдирилган Советларга қарши васваса ҳамда Совет Иттифоқига қарши милитаристик дағдаға йўли ХКПнинг IX съездида расмий доктрина сифатида қабул қилинди.

Мао ва унинг ҳамтовоқлари СССР, бошқа социалистик мамлакатлар билан иқтисодий ва бошқа алоқаларни тобора қисқартирмоқда. Айни маҳалда улар етакчи империалистик давлатлар, аввало АҚШ билан алоқаларини тобора кенгайтирмоқдалар.

Шуни айтиш кифояки, ХХРнинг ташқи савдосида социалистик мамлакатларнинг ялпи ҳиссаси 1959 йилдаги 68 процентдан 1966 йили 25 процентга қисқарди. 1969 йили Совет—Хитой савдоси хажми 1966 йилдагидан тахминан 6 баравар қисқарди.

Шуниси характерлики, Пекин империализм мамлакатлари билан ўрнатаётган алоқасини очиқдан-очиқ антисоветизм асосига қурмоқдаки, бу билан жаҳон социализми манфаатларига, революцион, миллий озодлик ҳаракати манфаатларига зид йўл тутмоқда.

Лекин Хитой раҳбарлигининг халқаро коммунистик ҳаракатни бўлиб юбориш, Пекинда унга қарама-қарши турган марказ тузиш, ўзининг улуғ давлатчилик-гегемончилик ниятларини халқаро майдонда Хитойнинг қандайдир алоҳида эканлиги, унинг «учинчи дунё» бошлиғи сифатидаги роли, «жаҳон қишлоғи»нинг «жаҳон шаҳарига» қарши туриши деган сафсаталар билан амалга ошириш ва шу тариқа антисоциалистик, антисовет фронти тузиш йўлидаги хатти-ҳаракатлари пуч бўлиб чиқди. Маочиларнинг стратегия ва тактикаси тарихий тараққиётнинг реал жараёни олдида ўзининг яроқсизлигини кўрсатди, уларнинг авантюристик мақсадлари амалга ошмайдиган бир нарса бўлиб қолди. Турли мамлакатларда ўз моҳият эътибори билан антикоммунистик, антисовет платформасидаги маочи бузғунчи группа ва фракциялар бузилиб кетмоқда. «Учинчи дунё»га экстремистик платформа асосида бошчилик қилиш планларини амалга оширишда Хитой раҳбарлиги тинчликсевар, ривожланаётган давлатларнинг, айниқса Хитой раҳбарлиги территориал ва бошқа даъволар билан чиқаётган қўшни давлатларнинг қаршилигига дуч келди.

Ички ва ташқи сиёсатдаги оғир хатолар Хитойда социал-сиёсий тангликни вужудга келтирди. ХКП сафларида, меҳнаткашлар орасида кенг норозилик туғдирди. ХКП раҳбарлигида бўлиниш юз берди. Маочиларга партия ва халқ олдидаги оғир масъулият учун жавоб беришдан иборат реал хавф туғилди.

Худди мана шу сабаблар Мао ва унинг гуруҳини мамлакатда амалда сиёсий тўнтаришни амалга оширишга олиб келди. Бу тўнтариш «маданий революция» ниқоби остида ўтказилиб, ҳатто Хитой раҳбарларининг ўзлари тан олганидек «ҳокимият учун кураш»дан иборат бўлди. Мамлакатда ҳарбий-бюрократик тартиблар ўрнатила бошланди.

«Маданий революция» жараёнида партия, касаба союз, ёшлар ва ижодий ташкилотлар тор-мор келтирилди, халқ ҳокимиятининг конституцион органлари иши тўхтатиб қўйилди. Коммунистлар, ишчилар, деҳқонлар ва айниқса зиёлиларнинг катта кўпчилиги репрессия қилинди. Бутун халқни «садоқатли солдатлар»га, «буюк дарғанинг юввош буйволлари»га айлантириш Хитойда «демократия»нинг идеали деб эълон қилинди.

Зарба биринчи навбатда «катта сакраш» волюнтаристик ғояларининг ва халққа қарши каратилган ташқи сиёсат йўлининг Хитойда социализм учун ҳалокатли эканлигини кўрган коммунистларга, Американинг Вьетнамдаги агрессияси кучайтириб юборилган бир пайтда КПСС билан ихтилофларни бартараф қилиш, империализмнинг кирдикорларига қарши социалистик мамлакатларнинг ҳаракат бирлигига эришишни таклиф қилган кишиларга берилди. Айни пайтда «маданий революция» ташкилотчилари Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик давлатларга қарши душманлик ва иғвогарлик кампаниясини давом эттирдилар. гўё СССР билан социалистик давлатлар империализм билан тил бириктириб, Хитой атрофида «халқа» ҳосил қилиш планини тузмоқдалар деб аюҳаннос солдилар. Маочилар шу баҳонада мамлакатни ҳарбийлаштиришни авж олдириб, «очликка, урушга тайёрланиш»га чақирдилар. Маочилар бошқа социалистик мамлакатларда ҳам «маданий революция» ўтказишга чақириб, шундай революция бўлмаса... «капитализм реставрация қилинади» деб қўрқитганлиги нақадар ахмоқона гап бўлмасин, аммо улар шундай дейишгача бориб етдилар. Пекин шунгача бориб етдики, ҳатто «бутун ер юзида раис Мао Цзэ-дун ғоялари байроғини қарор топтириш»га чақирди.

ХКПнинг 1969 йилда бўлиб ўтган IX съезди Хитойда ҳарбий-бюрократик тартибларни қонунлаштириши лозим эди. Мао Цзэ-дун ва унинг группаси марксча-ленинча партиянинг сиёсий ғоявий ва ташкилий принципларини улоқтириб ташлаб, Коммунистик партияни амалда қайта қурмоқчи бўлдилар. Мао ғоялари съездда «ҳозирги даврнинг марксизм ленинизми» деб эълон қилинди. ХКП IX съезди «ҳозирги замон ревизионизми»га (Пекинда кўпчилик социалистик мамлакатлар ва Коммунистик партияларнинг раҳбарлигини назарда тутишади) қарши «шафқатсиз кураш» эълон қилди. Шу тариқа маоизмнинг антиленинчи, майда буржуа, шовинистик идеологиясида ғоявий ва сиёсий йўл-йўриқлар беришда янги босқич бошланди.

Аммо, «маданий революция» ҳам, «ХКП IX съезди йўли» ҳам маочиларга улар хоҳлаган натижаларини бермади. Аксинча, булар 1966 — 1969 йилларда тангликни чуқурлаштирди ҳамда мамлакатнинг халқаро миқёсда яккаланиб қолишини кучайтирди. Гарчи Хитой раҳбарлиги зўравонлик, террор ва риёкорлик билан ўз йўлига қарши турганларни босиб қўйган ва мамлакатга бу йўлни мажбуран қабул қилдирган бўлса ҳам, бу йўл билан ички тангликни ҳам, халқаро майдонда яккаланиб қолишни ҳам енга олмади.

Хитой раҳбарлари коммунистик ва ишчи партияларнинг 1969 йилда Москвада бўлиб ўтган халқаро Кенгаши коммунистларнинг жаҳон армияси марксизм-ленинизм, пролетар интернационализми принципларига чексиз содиқлигини яна изҳор қилган ҳамда мана шу принципиал негизда коммунистик сафлар бирлиги тобора мустаҳкамланаётганлигини намойиш қилганларида Хитой раҳбарлари ўзларининг планлари барбод бўлганлиги ва мағлубиятга учраганлигини англамасликлари мумкин эмас эди. Кенгаш халқаро коммунистик, ишчилар ҳаракатининг ҳозирги замоннинг энг таъсирчан сиёсий ҳаракати, тинчлик, миллий озодлик ва социализм ишининг тантанаси учун курашда империализмга қарши кучларнинг авангарди сифатидаги позицияларини мустаҳкамлади. Кенгаш озодлик курашида Совет Иттифоқи ва КПССнинг ролини, СССРнинг тинчликсевар ташқи сиёсатини юксак баҳолади.

II.

Ҳозирги замон халқаро вазиятининг ривожланиши аввало жаҳон социализми кучларининг ўсаётганлиги, жаҳон коммунистик ҳаракати сафларининг мустаҳкамланаётганлиги, империализмга қарши фронт кучларининг жипслашаётганлиги билан характерланади. Революцион кучларнинг империализм позицияларига тарихий ҳужуми, уларнинг тинчлик ва халқлар хавфсизлиги учун курашда ўсиб бораётган активлиги Пекин раҳбарларини ўз тактикасини қайта кўриб чиқишга, ҳали яқиндагина эълон қилган йўлларига қарама-қарши бўлган усулларни кўпинча қўлланишга мажбур этмоқда.

Шундай вақт келдики, энди Хитой раҳбарлари баъзи ўта «сўл» шиорларини нафталинлаб сандиққа солиб қўйишга, ҳатто «маданий революция»да «Мао йўли»ни ўтказишга ғоят зўр бериб уриниб, ўзини шармандаю-шармисор қилиб қўйган кишиларни саҳнадан олиб ташлашга мажбур бўлмоқдалар. Маочилар ўз сиёсатида янги найранг ишлатмоқдалар. Мао ва унинг группаси «маданий революция» ваҳшиёна йўл билан, оммавий репрессиялар ва тан жазолари бериш йўли билан ўтказилганлиги учун яна бутун айбни ўзлари ХКПга қарши қутуртирган, ўз ҳукмронлигини ўрнатиш учун йўл очиб берган кишиларга тўнкамоқдалар. Пекин сиёсатига шошилинч равишда пардоз-андозлар берилмоқда, бу сиёсат янада пинҳона усуллар билан амалга оширилмоқда.

Аммо фактлар шуни кўрсатмоқдаки, гарчи Пекин тактикасига баъзи ўзгаришлар киритилган бўлсада, бу ўзгаришлар шундан иборатки, улар олдинги йўлни шитоб билан амалга оширишга урунишдан қайтишгина холосдир. Лекин бу йўл сира ҳам мақсаддан воз кечиш эмас, улар Хитой халқини алдаш йўли билан ҳам, халқаро революцион, озодлик кучларини чалғитиш йўли билан ҳам манёвр қилишдан қайтганлари йўқ.

Агар илгари СССР ва бошқа қардош давлатлар изчил ўтказиб келаётган турли социал тузумдаги мамлакатларнинг тинч-тотув яшаш сиёсатига Пекинда «сотқинлик», «империализм билан тил бириктириш» деб қаралган бўлса, эндиликда Хитой раҳбарлари тинч-тотув яшаш сиёсатини қандай ўтказишни бошқаларга ўргатмоқчи бўляпти. Хитой ҳукумати «тинч-тотув яшашнинг беш принципи»ни ХХР билан АҚШ ўртасидаги муносабатларга асос қилиб олишни расмий равишда таклиф

(Давоми тўртинчи бетда).

ХИТОЙ РАҲБАРЛИГИНИНГ ШИОРЛАРИ ВА ИШЛАРИ

(Боши 2, 3-бетларда).

этди. Айни пайтда у кўпгина Ғарб мамлакатлари билан алоқаларни активлаштирди, уларнинг баъзи бирлари билан дипломатик муносабатлар ўрнатди. Пекинда жаҳон термоядро урушининг муқаррарлиги ҳақидаги тезисни тўғридан-тўғри пропаганда қилишни тўхтатиб, ҳатто ўзларини тинчликсевар қилиб кўрсатишга интилмоқдалар.

Хитой пропагандасининг БМТга нисбатан муносабатидаги гап-сўзлари ҳам ўзгариб қолди. Гарчи яқиндагина Пекинда бу ташкилот билан ҳеч қандай алоқа боғлашни истамаймиз деб исботлашга уринган бўлсада, эндиликда Хитой ўзининг бу ташкилотдаги ҳуқуқини тиклашга хоҳиш билдирмоқда. Маълумки, Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар ХХРнинг БМТдаги қонуний ҳуқуқларини тиклаш тарафдори бўлиб чиқдилар ва шундай қилмоқдалар.

Чамаси, Пекин раҳбарлари ўзларининг ташқи сиёсат тактикасини қайта кўриб чиқаётганларида хунвейбинчилик социалистик мамлакатлар ва ривожланаётган мамлакатлардагина эмас, балки Ғарбда ҳам Хитойнинг обрўсига зарар келтиришини билишганга ўхшайди. Хитой раҳбарларининг Советларга қарши расмий кампаниясида юзаки қараганда ўзгариш бўлганга ўхшайди. 1969 йилда Хитой раҳбарлари СССР ва ХХР ҳукумат бошлиқларининг Советлар томонидан таклиф этилган учрашувига, шунингдек чегара масалалари ва давлатлараро муносабатларнинг бошқа масалалари юзасидан Совет—Хитой музокаралари олиб боришга розилик билдирдилар.

Холис ниятли кишилар халқаро кескинликни юмшатишга, тинчлик ва халқлар хавфсизлигини мустаҳкамлашга ҳаракат қилиб, хитой раҳбарлигининг ҳаракатидаги бу ўзгаришда Хитой ташқи сиёсатида реализм элементлари пайдо бўлишини кўришни истадилар. Бундай реализм антиимпериалистик фронтни мустаҳкамлаш мақсадларига, халқлар ўртасида дўстлик ва тинчлик ишига хизмат қилган бўлур эди. Совет халқи ҳам худди шундай бўлишини жуда истар эди.

Амалда Хитой раҳбарлигининг ҳозирги босқичда ташқи сиёсатидаги ўзгаришларнинг моҳияти қандай, улар халқларнинг, жумладан хитой халқининг орзу-истакларига қанчалик даражада мос бўлиб тушади, деган савол туғилиши табиийдир. Ўз моҳияти жиҳатидан бу савол ҳозирги шароитда хитой раҳбарлигининг стратегияси ва тактикасининг ўзаро нисбати ва ўзаро алоқаси тўғрисидаги масаладир. Бу саволга фақат фактларгина, уларни пухта, объектив таҳлил этишгина жавоб бера олади.

Фактлар эса шундайки, хитой раҳбарлиги ва баёнотларида, амалий ишларида ҳозирча халқаро ҳаёт ва жаҳон коммунистик ҳаракатининг асосий масалалари бўйича ленинизм билан мутлақо сиғишмайдиган ғоявий-сиёсий платформаларининг бирортасидан ҳам воз кечган эмас. ХКП Марказий Комитетининг 1970 йил кузида бўлган пленумида «ХКП IX съездининг жанговар вазифаси» — «урушга тайёргарликни кучайтириш» биринчи планга қўйилгани яна бир бор тасдиқланди. Хитой раҳбарлиги Европа ва Осиёда коллектив хавфсизликка эришишга қарши чиқмоқда, СССР ва Польшанинг ГФР билан шартномасига қарши чиқмоқда. Пекин Албанияда ҳарбий васваса шароитини туғдириш учун кучини аямаётир. Ана шундай васваса туғдириш ва бошқа воситалар билан Болқонда кескинлик уруғини сочишга умид қилмоқда. Хитой раҳбарларига аввалгидаги каби баландпарвоз декларациялар орқасига яшириниб, қуролсизланиш ва ядро қуролини таъқиқлаш масалалари бўйича бир битимга келишга қаратилган конкрет қадамларга қарши чиқмоқда. ХХР ҳукумати беш ядро давлатлари кенгашини чақириш тўғрисидаги совет таклифини «Хитойнинг ядро қуроли ҳали ҳозирча синов босқичида...» деб рад этди.

Хитой раҳбарлиги аввалгидек ҳозир ҳам бизнинг партиямиз ва мамлакатимизга қарши душманларча пропагандани интенсив ўтказиб келмоқда. Совет Иттифоқи, КПСС сиёсати, мамлакатимиз ва қардош социализм мамлакатлари меҳнаткашларининг ютуқларини халқаро майдонда Хитой раҳбарлари ўзининг гегемонлик интилишлари йўлидаги асосий ғов деб билади. Маочилар хитой халқидан совет халқининг ҳаётини ёркин ифода этувчи, социализм ва империализм кучлари ўртасидаги тарихий курашнинг ҳақиқий боришини кўрсатувчи фактларни яширишга уринмоқдалар. Хитой меҳнаткашларининг онгидан бир неча ўн йиллар мобайнида Хитой халқининг революцион курашини қўллаб-қувватлаб келган, социализм йўлидан олға ҳаракат қилишда унга қардошларча ёрдам кўрсатган Совет Иттифоқи билан боғлиқ бўлган ҳар қандай яхши хотираларни чиқариб ташлашга атайин ҳаракат қилмоқдалар.

Хитой раҳбарлари ҳали ҳам Совет Иттифоқига қарши, бошқа социалистик мамлакатларга, маркса-ленинча партияларга қарши «муросасиз кураш» олиб боражакларини айтмоқдалар. Мао Цзэ-дун эски дўсти, Америка журналисти Э. Сноу билан 1970 йил охирида бўлган суҳбатида, КПСС билан ХКП ўртасидаги идеологик келишмовчиликлар «муросасиздир», деб айтди.

Хитой раҳбарлари жаҳон социалистик ҳамдўстлигига қарши қўпорувчилик фаолиятларини давом эттирмоқдалар. Улар социалистик мамлакатларнинг халқаро коллектив ташкилотларига қарши чиқмоқдалар, Варшава Шартномасига қарши чиқмоқдалар, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига қарши чиқмоқдалар. Пекинда ўз вақтида Чехословакиядаги антисоциалистик кучлар ва уларнинг империалистик ҳомийлари билан бирдамлик эълон қилишни лозим топдилар, сўнгра эса уларнинг контрреволюцион фитнаси барбод бўлганидан кўз ёши тўкдилар. Пекинда антикоммунистлар билан ҳамовоз бўлиб, социалистик Польшага ғазабли хуруж билан чиқдилар.

Хитой раҳбарлигининг социалистик мамлакатларга нисбатан сиёсатида империалистик реакциянинг кирдикорларига яқинлашиб кетадиган социалистик давлатларни бир-бири билан жанжаллаштириб қўйишга, уларни бир-бирига қарши қўйишга, қардош мамлакатлар халқаро майдонда ягона сиёсий йўлни ўтказишларига тўсқинлик қилишга интилиш яққол сезилиб туради.

Илгари Пекин барча социалистик мамлакатларга қарши кенг пропагандистик ҳужум олиб борган бўлса, эндиликда у кураш «доирасини торайтиришга» интилмоқда, социалистик мамлакатларнинг баъзиларини ўз сиёсати доирасига тортишга ҳаракат қилиб, уларга нисбатан «табақалашган ҳолда» ёндошмоқда. Бунда сахийлик билан ваъдалар беряляпти. Пекин ҳозирча ўз кўз тикаётган объектларидан кўп нарса талаб қилаётгани йўқ. Уларнинг фикрича, социалистик мамлакатларнинг ўзаро муносабатида озгина бўлса ҳам бирор ажралишга олиб келадиган ҳар қандай қадам Хитой лидерларини қаноатлантиради.

В. И. Ленин «капитал бу — халқаро кучдир. Уни енгиш учун ишчиларнинг халқаро иттифоқи, уларнинг халқаро биродарлиги керак. Биз — миллий адоватнинг, миллий тарқоқликнинг, миллий ажралишнинг душманимиз. Биз — халқарочилармиз, интернационалистлармиз». (Асарлар, 40-том) деб ёзган эди. Ленинизмга қарама-қарши ўлароқ синфий курашнинг коммунистик мантиқига қарши ўлароқ, Пекинда империализмга қарши курашда социалистик мамлакатлар, барча революцион кучлар ҳаракат бирлиги идеясини рад этмоқдалар. Шу билан Хитой раҳбарлари империалистларга ҳаракатни активлаштиришлари учун, империалистларнинг айрим участкаларда халқаро революцион ҳаракатга қарши қайта ҳужумга ўтишга урунишлари учун, Жанубий Шарқий Осиёда озодлик ҳаракатини бостириш, Яқин Шарқда Исроил агрессиясини қўллаб-қувватлашлари учун шароит яратиб, бу билан бутун масъулиятни ўз зиммаларига олмоқдалар.

III.

«Икки улуғ давлат»га қарши кураш ҳақидаги марксизм-ленинизмга мутлақо ёт бўлган тезисни демагоглик билан изчил пропаганда қилиш Хитой раҳбарлигининг Совет Иттифоқига қарши йўлининг ўзига хос душманлик воситаси бўлиб қолди. Жаҳондаги кўп халқларга вайроналик, ўлим ва азоб-уқубат келтираётган халқаро эксплуатация ва зулм системасининг посбони ва ҳомийси ролини ўйнашга интилаётган АҚШ империализмини Хитой раҳбарлиги ленинизмнинг Ватани, биринчи социалистик мамлакат, барча революцион кучларнинг империализмга қарши курашнинг таянчи бўлган Совет Иттифоқи билан ёнма-ён қўймоқдалар. Пекин раҳбарларига аввалги «жаҳон қишлоғининг шаҳарга қарши кураши назарияси» нима учун керак бўлган бўлса, «улуғ давлатлар назарияси» ҳам шунинг учун керакдир. Биринчисида ҳам, иккинчисида ҳам синфий ёндошиш миллатчилик, буюк давлат мотивлари билан алмаштирилган. Жаҳонни иқтисодий жиҳатдан ривожланган «шаҳар» ва ўз озодлиги учун курашаётган ёки ривожланаётган «қишлоқ»қа ажратиб юборишга уринишларида шармандаси чиққан Пекиндагилар «зарба фронтини» торайтиришга қарор қилиб уни аввало СССРга қарши қаратдилар. Эндиликда у ерда капиталистик, ривожланаётган социалистик мамлакатларнинг ҳаммасини «икки улуғ давлат»га қарши кураш олиб боришга даъват этмоқдалар. Шу билан бир вақтда гўё Хитой ҳеч қачон «улуғ давлат» бўлмайди деб матбуотда жар солинмоқда, Хитой раҳбарларининг турли мамлакатлар вакиллари билан шахсий суҳбатларида эса «икки улуғ давлат»га қарши курашаётган мамлакатларнинг энг яхши ҳимоячиси Хитой — деб таъкидланмоқда.

Пекин раҳбарлари «улуғ давлат» терминини АҚШ империалистик идеологларидан ижарага олганлар. Улар эса бу терминни аввало Америка халқини, жаҳон жамоатчилигини чалғитиш учун АҚШ ташқи сиёсат йўлининг империалистик, агрессив характерини пардалаш учун, капитализм асосларини ҳимоя қилиш манфаатлари йўлида ўйлаб чиқарган эдилар. Шуниси характерлики, Хитой Америка алоқаларининг йўлга қўйилиши давомида Пекинда «бир-икки улуғ давлат» деган ибора кўзга чалина бошлади. Чамаси у ерда Никсоннинг ташрифини кутиб «сизни кўзда тутганимиз йўқ» деб пропагандистик васвасани бир оз юмшатишга қарор қилганлар.

Гўё қолган барча давлатларга қарши турувчи икки «улуғ давлат» ҳақидаги бошдан оёқ ёлғондан иборат тезисни олға суриш аслини олганда синфий сотқинликнинг ўзидир. Пекинда шу йўл билан икки жаҳон системаси — социализм билан капитализмнинг ўзаро курашини бўяб кўрсатишга уринмоқдалар, империализмга қарши чинакам курашдан бўйин товлашга уринмоқдалар — амалда ҳам бўйин товламоқдалар, ҳатто шунгача бориб етмоқдаларки, «бир-икки улуғ давлат»га қарши курашда маҳкам туриш учун ўз кучларини қандай қилиб бирлаштириш тўғрисида Ғарбий Европа давлатларига ва монополияларга маслаҳатлар юбормоқдалар. Шу билан бир вақтда Хитой раҳбарлари АҚШнинг ҳукмрон доиралари билан сиёсий кўз уриштиришга очиқдан-очиқ ўтиб олдилар.

Мао Цзэ-дун ва унинг тарафдорлари жаҳон социализми билан алоқаларини узганликларини, меҳнаткашларнинг синфий манфаатларига нисбатан амалда хоинлик қилганликларини назарий жиҳатдан «асослашга», империализм билан ўзларининг тил бириктириш йўлини оқлашга уриниб, ҳозирги замон дунёсининг қарама-қаршиликлари ҳақидаги масалаларни атайлаб чалкаштириб юбормоқдалар, ҳақиқий қарама-қаршиликларни ва улардан энг асосийси — империализм билан социализм ўртасидаги зиддиятни Пекинда тўқиб чиқарилган «тўрт катта зиддият» схемаси билан алмаштирмоқдалар. Бу схема баландпарвоз сўзлари олиб ташланадиган бўлса, унинг моҳияти шундан иборатки, бу зиддиятларни ҳал қилиш ва «икки улуғ давлат»га қарши кураш баҳонаси билан жаҳонни Пекиннинг ўз гегемонлик мақсадларига эришиш манфаатлари йўлида жипслаштиришдир. ХКП IX съездида эълон қилинган бу схема яқинда «Хунци» журналида босилган мақолада «икки буюк давлат» ҳақидаги демогогик концепсияга бевосита мослаштирилди. Ушбу мақолада жаҳонда «улкан ўзгаришлар», кучларнинг «қайта тўпланиши» юз бермоқда деган одатдаги ўтареволюцион вайсақиликдан сўнг Пекиннинг ташқи сиёсат соҳасидаги мақсадларига эришиш учун Хитойнинг ҳар қандай кучлари билан, жумладан империалистик кучлар билан блок тузиш тактикаси асослаб берилади. Мао Цзэ-дун сиёсий иғволар мақсадида илгари «кучларнинг қайта тўпланиши ҳақида»ги тезисни кўп марта такрорлаганлигини эслатиб ўтиш фойдадан холи эмас.

Мақолада «революцион иккиёқлама тактика» деб аталган сиёсий иккиюзламачилик тактикаси бевосита тўғри деб эълон қилинади. Пекин Совет Иттифоқига нисбатан «революцион иккиёқлама тактика» қўлланаётганлигининг сўнгги далилларидан бири ХХР Бош министри Чжоу Энь-лайнинг «Нью-Йорк таймс» шарҳловчиси Рестонга берган интервьюсидир. Чжоу Энь-лай Пекин платформасининг советларга қарши моҳиятини, унинг Вашингтон билан яқинлашишга қаратилган қадамларининг моҳиятини таъкидлади. У Хитойга Совет Иттифоқи томонидан қилинаётган ҳарбий таҳдид тўғрисидаги иғвогарликдан иборат тезисни Рестоннинг қўлига тутқазди, Рестон ҳам жон-жон деб бу тезисни илиб олди. Югославия газетасининг мухбири бўлган бир аёл билан бошқа суҳбатда Чжоу Энь-лай «бир-икки буюк давлат» ҳақида яна узундан-узоқ гапирди, Хитойга Шимолдан, СССР томонидан афсонавий хавф тўғрисида яна оғиз очди. Шу билан бирга Хитойнинг Осиёдаги қандайдир алоҳида «Озодлик» миссиясини таъкидлади.

Хитойга «Шимолдан» хавф тўғрисида шуни айтиш мумкинки, Совет Иттифоқи Хитойдан бирор территорияни даъво қилмаганлиги, даъво қилмаслиги ҳам, Совет ва Хитой халқларининг можаросига ҳеч қандай асос йўқ деб ҳисоблаши яхши маълумдир.

Қардош партиялар ва бошқа социалистик давлатларнинг меҳнаткашлари каби, КПСС, Совет Иттифоқи меҳнаткашлари хитой халқи билан, Хитой коммунистлари билан дўстлик ва ҳамкорлик алоқаларини ривожлантиришни жаҳон социализми мавқеини мустаҳкамлашнинг, халқаро коммунистик ҳаракатнинг бирлигини, бутун антиимпериалистик фронтни мустаҳкамлашнинг муҳим шартларидан бири деб ҳисоблаб келдилар ва ҳозир ҳам шундай деб ҳисоблайдилар.

КПСС ва Совет давлатининг Хитойга нисбатан принципиал, изчил йўли ана шундан келиб чиқади. Бу йўл КПСС Марказий Комитетининг партия XXIV съездига ҳисобот докладида, съезд резолюциясида, КПСС Марказий Комитети пленумлари қарорларида ҳамда КПСС Марказий Комитетининг Бош Секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг нутқларида ўз ифодасини топди. КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати иғволарга учмай, босиқлик билан ХХРга нисбатан муносабатларни нормаллаштиришга, Совет ва Хитой халқларининг ўзаро дўстлиги ва ҳамкорлигини марксизм-ленинизм, пролетар интернационализми принциплари асосида қайта тиклаш ва ривожлантиришга эришмоқ учун СССРга боғлиқ бўлган ҳамма чораларни кўрганликларини ва кўраётганликларини партиямиз ва халқимиз якдиллик билан маъқулламоқдалар. КПСС ва Совет давлатининг ХХРга нисбатан конструктив йўлини қардош социалистик мамлакатлар, коммунистик ва ишчи партиялар, барча прогрессив, тинчликсевар кучлар яхши тушунмоқдалар ва маъқулламоқдалар. Бу йўл Хитойнинг жаҳон социализми манфаатлари билан узвий боғлиқ бўлган чинакам миллий манфаатларини, ХХРнинг Совет Иттифоқи билан дўстлигини қадрловчи ҳамма кишиларга маъқул бўлмоқда.

Бу йўл Совет Иттифоқи ленинча ташқи сиёсатининг ажралмас қисмидир, партиямиз ва Совет давлатининг халқаро майдондаги фаолиятининг кенг кўламдаги программаси — социализм кучларини янада мустаҳкамлаш ва ривожлантириш учун, халқаро кескинликни юмшатиш ва тинчликни мустаҳкамлаш учун, жаҳон коммунистик ва ишчилар ҳаракати сафларини жипслаштириш учун, империализм ва мустамлакачиликка, реакция ва агрессияга қарши чиқаётган барча кучларни жипслаштириш учун кураш программасининг ажралмас бир қисмидир. КПСС XXIV съезди томонидан олға сурилган, планетамиздаги барча халқларнинг туб манфаатларига мос бўлиб тушадиган тинчлик программаси ҳозирнинг ўзидаёқ ҳозирги замон халқаро ҳаётининг муҳим омили бўлиб қолди.

Совет Иттифоқида давлатлар ўртасидаги нормал муносабатларни ривожлантиришнинг аҳамиятини яхши тушунадилар. Шу жиҳатдан ХХР билан АҚШ ўртасидаги муносабатларни нормаллаштириш ҳам бундан истисно эмас. Лекин совет кишилари шунга эътибор бермай қўймайдиларки, Хитой раҳбарлари Вашингтон билан кўз уруштириб, Совет Иттифоқига душманлик қарашларини очиқдан-очиқ таъкидламоқдалар.

Хитой раҳбарлари ана шундай йўл тутиб, империалистик ҳукмрон доираларда, биринчи навбатда АҚШда Хитой раҳбарларининг бундай ҳаёсиз маневрларидан, уларнинг советларга қарши қаратилганлигидан тегишли хулосалар чиқарилаётганлигини тушунадилар албатта. Чамаси Америка матбуотида Пекиннинг ҳозирги «чечанлиги» ва бундан империализм учун фойда чиқариб қолиш тўғрисида шама қилишлар пайдо бўлаётганлиги тасодифий эмас.

Ўз-ўзидан равшанки, биз Пекиннинг ташқи сиёсат йўлидаги буюк давлатчилик ва шовинистик кўрсатмаларига қарши кескин ғоявий-сиёсий кураш олиб борар эканмиз, коммунизм қураётган совет халқининг манфаатларини, ўз дўстларимиз ва иттифоқчиларимиз манфаатларини ҳар қандай даъволардан ҳимоя қилиш учун ҳамма чораларни кўраётирмиз.

Жаҳондаги кўпгина мамлакатларнинг жамоатчилиги Хитой раҳбарлигининг принципсизлиги ва миллатчилик прагматизмини кўриб ўзларига Пекин ва Вашингтонда орқаворотдан социализмга қарши битимга келинмаётганмикин, миллий мустақиллик ва озодлик учун курашаётган халқларнинг манфаатлари ҳисобига битимга келинмаётганмикин, деб савол бермоқдалар.

Мамлакат ичкарисида ҳам, халқаро майдонда ҳам Мао шиорлари ва Мао практикасини қараб чиқиш ана шундай саволни қўйишга етарли асос беради. Хитой раҳбарларининг ҳамма тактик маневрларига қарамай, маоизм платформасининг ғоявий-сиёсий моҳияти, унинг стратегик мақсадлари ўзгаришсиз қолмоқда. Хитой раҳбарларининг концепсияси ва ҳаракатлари антимарксистик, антиленинча маоизм идеологиясига асосланган эди ва шундайлигича қолади.

Маоизм илмий социализм принципларига, Хитой халқ оммасининг социализмга интилишига ёпишиб олган, марксизм-ленинизмга принципиал ёт бўлган майда буржуа ғоявий-сиёсий оқими эканлигини амалда фош қилиб қўйди. Маоизмнинг мақсадлари ва практикаси жаҳон коммунистик, озодлик ҳаракати вазифаларига зиддир. Бунда шуни ҳам ҳисобга олмоқ кераки, марксча-ленинча таълимотга, коммунистик ҳаракатга, социалистик ҳамдўстликка қарши курашда маоизм хилма-хил, социализмга душман бўлган сиёсий кучлар — империалистлар ва ирқчилар, троцкийчилар ва реформистлар билан уйғунлашиб кетиб улар билан ўзига хос «ягона фронт» ташкил этмоқда.

Тажриба шуни кўрсатмоқдаки, сўнгги йилларда Хитой экономикасининг баъзи соҳаларида олға қараб маълум қадам қўйилган экан бу маочилар концепсиялари туфайли эмас, балки унга қарама-қарши ўлароқ қўйилган қадамлардир. Хитойда социалистик қурилиш практикасида, халқаро ҳаётнинг боришида маоизмнинг концепсияларидан бирортаси ҳам, унинг идеяларидан бирортаси ҳам синовга бардош беролмади. Маоизмда конструктив мазмун йўқ. Шунинг учун Пекин раҳбарларининг жаҳон коммунистик ҳаракатида гегемонликка интилиши, учинчи дунёда раҳбарликка интилиши айниқса хавфлидир. Маоизм мақсадлари ва практикаси халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатига, миллий-озодлик ва антиимпериалистик курашга жуда катта зарар етказмоқда. Маочиларнинг кўрсатмалари унга ишонганларнинг ҳаммасига тузатиб бўлмас даражада зарар етказмоқда (Индонезия Коммунистик партиясининг раҳбарлари Пекиндан берилган маслаҳатларга қулоқ солган баъзи бошқа Компартияларнинг фожиали тақдири ҳаммамизнинг ёдимизда).

Коммунистлар олдида маоизмнинг душманлик идеологияси ва қўпорувчилик практикасига нисбатан сиёсий ҳушёрликни бутун чоралар билан ошириш вазифаси, маочи идеология ва сиёсатнинг ҳақиқий моҳиятини янада чуқурроқ фош қилиш вазифаси турибди. Коммунистлар маоизм назарияси ва практикасига қарши, маочиларнинг жаҳон коммунистик ҳаракатидаги, антиимпериалистик фронт сафидаги хатти-ҳаракатларига қарши қатъий ва принципиал кураш олиб бормоқдалар. Улар маоизмнинг антисоциалистик, антиленинча платформасига қарши, Хитой халқи социализм мамлакатлари билан, тинчлик иши учун, миллий-мустақиллик, демократия ва социализм учун курашаётган замонамизнинг прогрессив кучлари билан иттифоқ ва қардошларча ҳамкорлик йўлига яна ўтиб олиши учун изчиллик билан ғоявий-сиёсий кураш олиб бормоқдалар.

И. АЛЕКСАНДРОВ,

(«ПРАВДА» 1971 йил 4 сентябрь).

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

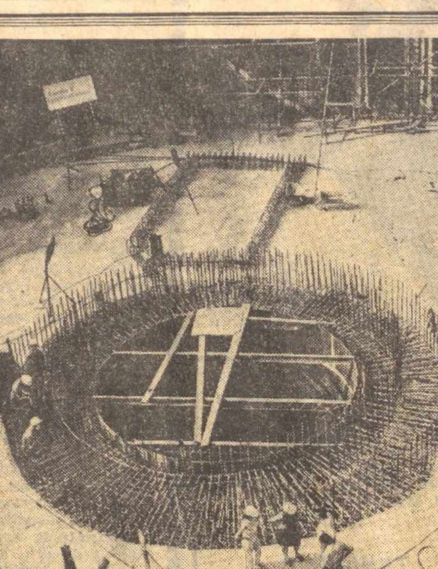

Болгарияда биринчи қурилаётган Козлоду атом электр станцияси муҳим воқеа сифатида кутиб олинди, 440 минг киловатт қувватга эга бўлган реактор станцияларида бўлимларидан бирига пойдевор қўйилди. Шундай реакторлардан яна иккитаси Козлодуда барпо этилади. Суратда: биринчи реактор бўлими қурилишининг умумий кўриниши.

БТА—ТАСС фотоси.

ПОЛЬША БИРЛАШГАН ИШЧИ ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ПЛЕНУМИНИНГ ҚАРОРЛАРИ

ВАРШАВА. (ТАСС). Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг бу ерда бўлиб ўтган XI пленуми «Польша Халқ Республикасини социалистик йўлдан янада ривожлантириш тўғрисида» съезд комиссияси ишлаб чиққан директиваларни маъқуллади ва уни ПБИП VI съезди олдидан бутун партия ва халқ муҳокамасига қўйишга қарор қилди.

Пленум шунингдек Польша Бирлашган ишчи партиясининг VI съездини чақириш, съездга делегатлар сайлаш ва съезд олди мунозараси тўғрисидаги масала юзасидан қарор қабул қилди.

ПБИП Марказий Комитети Польша Бирлашган ишчи партияси VI съездини 1971 йил 6 декабрда Варшавада ўтказишга қарор қилди.

Марказий Комитет партия аъзоларига ва меҳнаткашларга мурожаат қилиб, съезд арафасида ташаббускорликни кучайтиришга ва меҳнат мусобақаси ҳаракатини авж олдиришга чақирди.

Қарорнинг охирида таъкидлаб ўтиладики, социалистик Польшанинг истиқболи тўғрисида чуқур ғамхўрликдан иборат съезд арафасидаги амалий кампания партиянинг ғоявий ва сиёсий жипслигини мустаҳкамлайди, унинг жамият билан, айниқса ишчилар синфи билан алоқасини кенгайтиради, Польша Бирлашган ишчи партиясининг халқ бирлиги фронти негизида бирлашган деҳқонлар партияси ва демократик партия билан биргаликда ҳаракат қилиши унинг обрў-эътибори ва раҳбарлик ролини оширади. (ТАСС).

САЛЬВАДОР АЛЬЕНДЕНИНГ АЙТГАНЛАРИ

САНТЬЯГО, 6 сентябрь. ТАСС мухбири Р. Князев хабар беради: Эквадор, Колумбия ва Перуга қилган сафаридан Сантьягога қайтиб келган республика президенти Сальвадор Альендени Чили пойтахтининг аҳолиси тантанали кутиб олди. Минглаб кишилар Сальвадор Альенде истиқболига чиқдилар.

Сўнгра Чили президенти пойтахт меҳнаткашларининг оммавий митингида катта нутқ сўзлади. У Чилидаги президент сайловида халқ бирлиги тарихий ғалаба қозонганига кеча бир йил тўлганлигини эслатиб ўтди. Мен раҳбарлик қилаётган ҳукумат, деди у, ўзининг сайловолди программасини муваффақиятли бажармоқда.

Сальвадор Альенде Чилидаги революцион ўзгаришларга чет элларда қизиқиш катта эканлигини уқтириб ўтди. Латин Америкасининг ва бошқа мамлакатларнинг халқлари, деди президент, Чили ҳукумати ва халқи революцион ўзгаришлари қонун-қоидалар, эркинлик ва адолат билан амалга оширилишига қодир эканлигига ишонадилар.

Сальвадор Альенде Эквадор, Колумбия ва Перуга қилган сафарининг якунларига тўхталиб, халқларнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқини, шунингдек бошқа халқларнинг ички ишларига аралашмаслик принципларини ҳурматлаш кераклиги шу сафар вақтида уқтириб ўтилганлигини айтди.

СПОРТ

ОХИРГИ ЖАНГ — БУЭНОС-АЙРЕСДА

Шахмат тожи учун кураш даъвогарларининг жанглари ниҳоясига етадиган бўлди. Шу кунгача муҳлислар жаҳон чемпиони Б. Спасский билан келаси йил беллашадигани ким бўларкин деб қизиқардилар. Бундай кураш даъвогарлари ўйинининг чорак, ярим финал мусобақалари ғолиби бўлишга эришган совет гроссмейстери Тигран Петросян билан америкалик моҳир шахматчи Роберт Фишернинг ҳал қилувчи якка-ма-якка кураши Аргентинанинг пойтахти Буэнос-Айресда ўтказиладиган бўлди.

Жаҳон шахмат федерацияси қуръа ташлаш билан шундай қарорга келди. Ўйинлар 30 сентябрда бошланади. Петросян—Фишер жами 12 ўйин ўтказишади. Келаси йили жаҳон чемпиони Б. Спасский билан юзланиш учун бу жангда 6,5 ёки 7 очко тўплаш лозим бўлади. Дуранг натижа бўлса, даъвогарлар навбатдаги биринчи ғалабагача қўшимча ўйин ўтказишади.

Жаҳон шахмат федерацияси 1972-1975 йилларда ўтказиладиган шахмат биринчиликларига бирмунча ўзгартишлар киритди. Жумладан, шу пайтгача ўтказилиб келган халқаро турнир ўйинлари икки марта ташкил этиладиган бўлди. Уларнинг ҳар бирида 16 тадан шахматчи иштирок этади. Булар сафида зонал турнир ғолиблари шу йил ўтказилаётган шахмат тожи даъвогарларининг 6 мағлуб шахматчиси ва бошқалар бўлади. Жаҳон биринчилиги ўйинларида шахматчилар энди фақат ғалаба қилсаларгина очколари ҳисобга олинади. Шахматчилар чорак финал ўйинларида камида 3 очко, ярим финалда 4 очко ва ниҳоят ҳал қилувчи ўйинларда 5 ғалабага эришишлари керак. Даъвогарларнинг жаҳон чемпиони билан бўладиган учрашувида шахмат тожини эгаллаш учун 6 ғалабага эришиш лозим.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — МОСКВА, 19.00 — ТОШКЕНТ, 19.05 — Ўқувчилар учун адабий топишмоқ (ўзбек тилида). 19.35 — **Рус тилида:** «Ахборот» 19.45 — **Ўзбек тилида:** Чангчи Рустам Неъматов чалади. 20.15 — «АХБОРОТ». 20.30 — «Суръат ва сифат». Қишлоқ хўжалик ходимлари учун кўрсатув. 20.50 — «Тўйларимиз ҳақида ўйларимиз». 20.55 — Кўрсатувлар программаси. 22.00 — МОСКВА.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — ТОШКЕНТ, 18.00 — **Рус тилида:** Болалар учун «Бир, икки, уч» кинофильм. 18.25 — Кармисова куйлайди», фильм-концерт. 18.55 — Реклама. 19.00 — МОСКВА, 22.00 — ТОШКЕНТ. **Ўзбек тилида:** «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Ғазалхон ёшлигим». 22.40 — «Осетия афсонаси» (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари программаси. Эстетика асослари. Эстетика фани нима ўргатади? (Рус тилида). 19.40 — Учрашув. 20.10 — «Автомобилдан сақланинг» (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 7/IX да **Гулсара**, 8/IX да **Севги тумори.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Музланган — «ЎЗБЕКИСТОН», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «МОСКВА» (тоқ соатларда), «ЧАЙКА», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 11, 1 ва 3 да).

Хаёлпараст изқувар — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

Сангам (3 серия, ўзбек тилида, кундуз соат 4.20 минутда), **Ўтган кунлар** (ўзбек тилида, кеч соат 8.20 минутда ва 10 да). — НАВОИЙ НОМЛИ.

Ҳалокат қалъаси — ҲАМЗА НОМЛИ (тоқ соатларда).

Учинчи қиз — «КУКЧА» (тоқ соатларда).

Журъатли хоним — «ВОСТОК» (жуфт соатларда), «ДРУЖБА» (тоқ соатларда).

Нон, севги ва фантазия (тоқ соатларда), **Кунгабоқар** (эрталаб соат 10, кундуз 4, кеч 6 ва 8 да). «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ».

Музика садолари — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 5 ярим ва кеч 8 яримда).

Қизни изланг — «МОСКВА» (кеч соат 9.20 минутда).

ЁЗГИ БИНОДА

Хаёлпараст изқувар — ТЕЛЬМАН НОМЛИ.

Учинчи қиз — «ФЕСТИВАЛЬ».

Музланган — «ХИВА».

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ТЕМИР ЙЎЛ ТРАНСПОРТИ ИНЖЕНЕРЛАРИ ИНСТИТУТИ

институтга кирувчиларни кириш имтиҳонларига тайёрлайдиган саккиз ойлик пуллик

КУРСЛАРГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Халқ хўжалигининг турли соҳаларида ишлайдиган ўрта маълумотли гражданлар қабул қилинади.

МАШҒУЛОТЛАР — ўзбек ва рус тилларида ҳафтада уч марта ўтказилади.

Кирувчилар: маълумоти тўғрисидаги гувоҳнома, иш жойидан справка ва паспортларини кўрсатишлари лозим.

Ўқиш учун 30 сўм ҳақ тўланади.

Машғулотлар 10 ноябрдан бошланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Оборонная кўчаси, 1-уй, ўқув корпуси, 223 «Б» хона (кеч соат 6 дан 9 гача).

«УЗГИПРОАВТОДОР» ДАВЛАТ ЛОЙИҲА ИНСТИТУТИГА

(Локомотив кўчаси, 10-уй) малакали машинисткалар

КЕРАК

Меҳнат ҳақи — ишбай.

Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй, аҳолини ишга жойлаштириш ва информация қилиш бюроси ҳамда район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекторларга учрашилсин.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги министрлигининг Ўқув юртлари Бош бошқармасининг бошлиғи Н. А. Абдуллаевга онаси

Ойимбиби ЮНУСХЎЖАЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС — 64697. Р. 01691.